

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatvs De Magis, Veneficis Et Lamiis, Deqve His Recte Cognoscendis Et Pvniendis

Propter Varias & controversas de hac quaestione hominum sententias,
vtilissimus & cunctis ad Rerumpublicarum gubernacula sedentibus
maxime necessarius ... in tres libros distributus

De Lamiis

Gödelmann, Johann Georg

Francofurti, 1591

VD16 G 2487

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61523](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61523)

MAN
line
MS

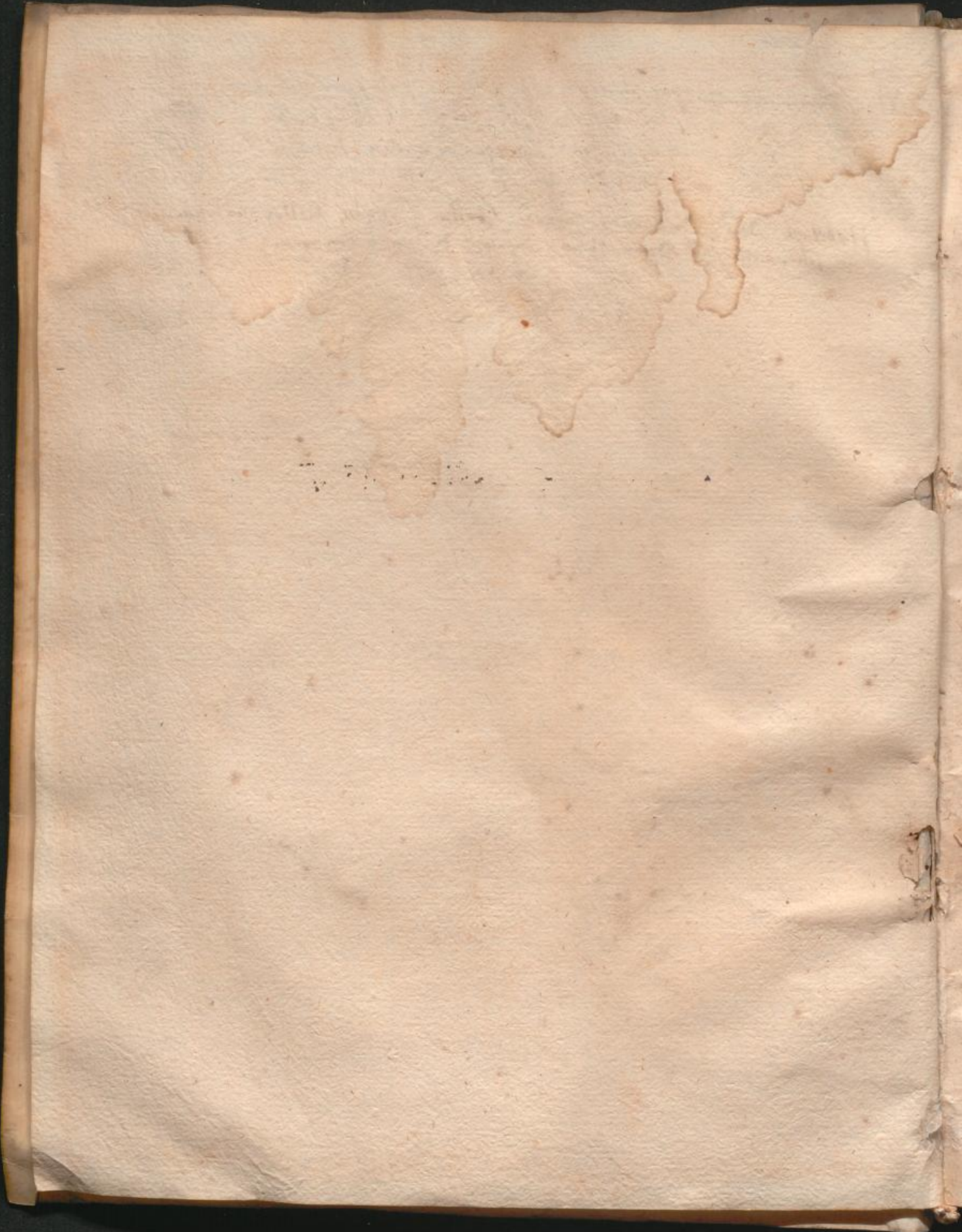
47

№. 4747.

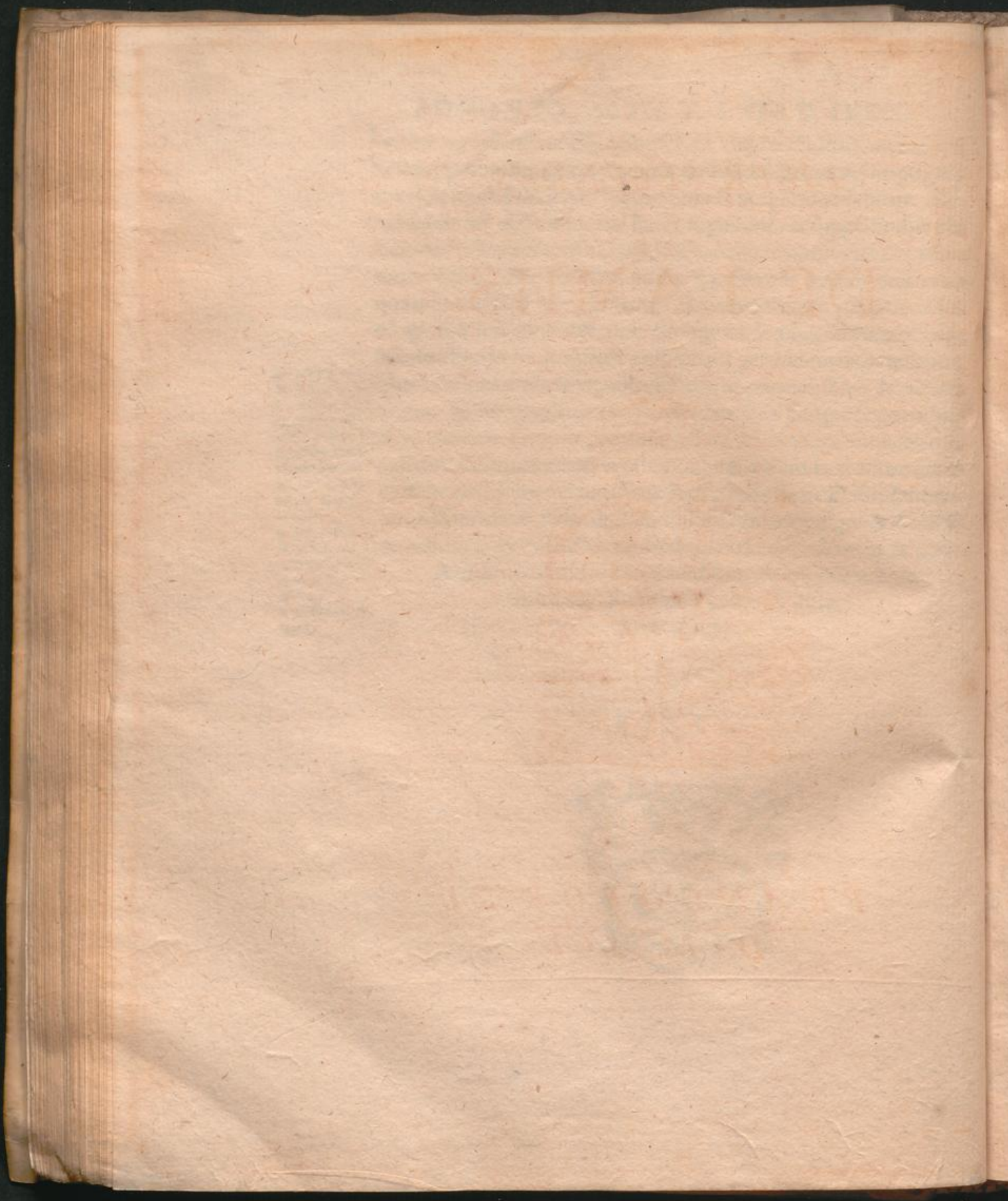
N. Anno si Colonia apud Matrem Bartholomaei Spinoe ordinis p[re]dicatorum
de hac materia scribitur inq[ui]t q[uo]d n[on] est titulu[m] est. Novus malleg maleficium
sub q[uo]nto de h[er]eticis seu maleficis, una n[on] tradatur Apologia y[er]ba p[er]m[an]entia.
D[omi]n[u]s Diab[oli]n[us] sicut illud auctor[itas] est in 8, d[omi]n[u]s Diab[oli]n[us] v[er]ba p[er]m[an]entia y[er]ba
Habet et D[omi]n[u]s Diab[oli]n[us] quenda[m] Grollu[m] q[uo]d inscribitur Malleg maleficium
in folio, auct[ori]tate Doctor Henrici Insitoris & Jacob Spring[er]. q[uo]d d[omi]n[u]s est.

M. II

13

LIBER SECVNDVS,
DE LAMIIS.

FRANCOFORTI,

D. M. XCI.

IN DER RECHNUNG

DE JAMIS

FRANCKFURT

D. M. XCI

LIBRI SECVNDI.

CAPVT I.

Lamia vnde dicatur & quid sit.

CAPVT II.

An Lamia fœdus cum Satana ineant.

CAPVT III.

De Lamiarum & aliorum hominum in lupos, feles, aliâue eiusmodi animantia transformatione.

CAPVT IIII.

An Lamia scopis vel baculis insidentes per aërem volitare possint.

CAPVT V.

An Lamia cum Satanarem Veneream exercere possint.

CAPVT VI.

Verum Lamie, tempestates, pluias, tonitrua, ventos in aëre producere possint.

A 2

CAPVT

CAPVT I

LAMIA VNDE DICATVR, ET QVID SIT.

Summæ.

- 1 Lamia vnde dicatur.
- 2 Eustatij verba de Lamijs.
- 3 Philostrati verba, de Lamijs.
- 4 Dionis verba.
- 5 Diodori Siculi verba.
- 6 Plutarchi verba.
- 7 Duris verba.
- 8 Lamie vocabulum in sacra scriptura quomodo accipiatur.
- 9 Striges vnde dictæ.
- 10 Sage vnde dictæ.
- 11 Sage cur veratrices dictæ.
- 12 Europa populi quomodo Lamiam nominent.
- 13 Sage cur hodiè Lamia dictæ.
- 14 Quid sit Lamia.
- 15 Quales personas in hanc tragædiam Diabolus introducat.
- 16 Diabolus quos superat, per mærorem superat.
- 17 Mulierum sexus incautus & mollis est.
- 18 Diabolus quomodo & qua ratione Lamijs insidias fruit.

In præ-

N præfatione libri primi ostendi imprimis obseruandam esse differentiam in hoc Tractatu inter Magos, Veneficas, & Lamias, propter diuersitatem poenarum. Quapropter cum abundè, vt spero, in præcedente libro de Magis & Veneficis actum sit, restat iam vt aliquid etiam de Lamijs dicamus. Lamia à voce *λαμῖδα* deriuatur, id est ingluuies, vt ait Porphyrio in illud Horatij: *Neu pransæ Lamiaæ*. Et, eodem iure piscis omnia deuorans, etiam homines integros, teste Nicandro Colophonio apud Eustathi. in *Odyss.* 13. appellatur Lamia. Eustath. in Homerum dicta *Odyssæa* ita scribit: voce *Lamiaæ* significari Dæmonem specie muliebri. Eodemq; sensu ait Philostratus, *Lamiam* pueros deuorantem *Corintho Apollonio Tyranneo* expulsam esse. Cum autem plerumq; Dæmones spectentur in desertis locis, prout est maxima ex parte Africa, *Lamiam* in historia Africana describit Dion similem feræ, habenti vultum foeminæ elegantissimum, mammæ, & pectus pellicendis viatoribus regenti, modestis & gratis oculis: Cæterum loco pedum habere serpentis caput, & squamigerum serpentem esse, qui hominem, cum primùm accessit, vorat avidissimè. *Diodorus Siculus Bibliotheca lib. 20.* Inde iter facientibus occurrit mons ex utroq; latere præruptus, in cuius medio alta erat cauerna, ex qua ardua rupes sursum tendebat; ad eius radicem, antrum erat insignis magnitudinis, hederæ & taxo obfitum. In eo vixisse fabulantur reginam *Lamiam*, insignis pulcritudinis mulierem, sed eius faciem postea, propter animi feritatem, in beluinam transformatam ferunt. Cum ei omnes liberi morentur, hoc casu moestam & invidia aduersus foecundas motam, ex vlnis infantes abripi & confestim necari iussisse, fama est. Hinc ad hanc vsq; diem manere apud pueros illius mulieris memoriam, atq; ijs eius nomen esse summo terrori. Cum autem ebria esset, licentiam omnibus dedisse, quidvis pro-

arbitrio faciendi, atq; per illud tempus, quoniam ea, quæ fieret in illis finibus, non inquireret, p cæca habitam fuisse. Hinc fabulantur quidã, eam oculos in marsupium occuluisse, transferebant eam, q̄ in vino nascebatur, in curiam ad supra dictum carmen, tanq̄ vinũ eam aspectu priuasset. Quod autem ea in Africæ finib⁹ fuerit, autor est & Euripid. ait enim: Quis hominib⁹ infame nescit genus Lamiaẽ Libyficã? Plutarchi verba lib. de curiositate hæc sunt: Lamiam, inq̄t, fabulæ narrant, domi quidẽ canere cæcam, oculos habentem in vasculo repositos, verũm vbi prodeat forãs, reponere, actũm oculatam esse. Ita quisq; nostrũ foris & in rebus aliorũ ob malevolentiam sibi curiositatẽ velut oculũ imponit. In nostris verò ipsorum erratis nec oculos, nec

7 lucẽ habemus. De Lamijs (prout refert Pet. Martyr in commẽt. suo super 28. c. li. 1. Sam.) scribit Duris li. 2. De rebus Libycis: fuisse Lamiam mulierẽ formosissimã, & pellicem Iouis. Id Iunonem indignè tulisse, & filium, quẽ ex ea Iupiter sustulerat, occidisse, & eam turpissimũ in modũ deformasse. Illam autẽ impatientem tãtã iniuriã primũ cepisse furere, deindẽ etiam liberos alienos trucidare. Esse autem hoc genus mulierũ in Libya, in sinu maris arenosi, & naufragos homines hærentes fortẽ in

8 Syrtibus statim ab illis deuorari. In sacra scriptura Lamia pro nomine bestiaẽ, quæ noctu vagatur accipitur. Esai. 34. vbi ob solitilegia Babylonem detestatus, ait: non esse mansurum lapidem vnum alteri impositũ, sed illic Satyros & Dæmones saltaturos esse, & ibi commoraturam Lamiam. Hebraicẽ nominatur Lilith. Lutherus ibidem vertit *Robold*. Apud Ieremiam Thren. 4. v. 3. Sed & Lamiaẽ nudauerunt mammã. Lamiam pro Dracone interpretes accipiunt, vide D. Osiand. ibid. Et Lutherus vertit: *Die Drachen reichen die Brüste iren Jungen / vnd saugen sie.* Lamia Germanicã nominatur. *Ein Nachstraw / Geist oder Zauberweib.* Basilius Faber in Thesauro suo Erud. Scholast. in

9 v. Lamia. Lamiaẽ quoq; appellantur Striges, à stridore & auib⁹ foedif-

foedissimis eiusdem nominis, quas Harpyas Vergilius vocat, quæ
 humana carne vesci gaudent. Sagæ à præfagiendo nomen obti- 10
 nent. Sunt autem, quæ de rebus amissis alijsq; futuris euentibus
 ex cristallorum, speculorum, rerumque similibus inspectione
 vaticinantur. Hinc veratrices dictæ, quia profitebantur se vera 11
 dicturas, vt refert doctiss. Iosephus Scaliger in Pharmaceu. Ver-
 gilij, vbi ait: eodẽ modo in Italia & in Aquitania vulgò Faticolæ
 & Sagæ vocantur. Germani nominant Lamias *Zauberinnen* / 12
Unholden / *Hexen* / *Wassagerin* / *Wettermacherin*. Galli forcie-
 re: Itali Iannara, incantatrice, strea, striga, maga, fattureia: Hi-
 spani, Bruxa. Lamia itaq; dictæ sunt, propter similitudinem ali- 13
 quam quæ ipsis est cum Lamijs antiquorum, horum enim La-
 mia, spectra, & phantasmata erant in formosarum mulierum
 specie, cum insigni splendore apparentia, quæ sese amore Iuue-
 num captas mentiebantur, & cum ipsis conuersabantur, dùm
 eos perderent atq; devorarent, prout ex probatis autoribus o-
 stendi. Quoniam ergò Sagæ nostræ non quidem spectra sunt,
 sed quòd se cum diabolis colludere, choreas ducere, concum-
 bere, scopis insidentes per caminos evolare somniant, Lamia
 sunt vocatæ. Lamia est, q̄ ob foedus præstigiosum cum Diabolo 14
 initum, Dæmonis persuasum, inspiratione & p̄stigijs elusa, quali-
 acunq; mala, vel cogitatiõe, aut imprecatiõe designare se existi-
 mat, veluti aërem insolitis fulminib; & tonitru concutere, grā-
 dinẽ & tempestates excitare, segetes aliò transferre, ab amasio q̄
 præstigiosam formã hirci, porci, vel vituli induit, in montem a-
 liquẽ vel breuissimo tẽporis spacio baiulari, partim in baculo,
 furca, aliõue instrumẽto aliquo advolare, totã deinde noctem,
 ludis, iocis, commestationib; choreis, & varijs libidinib; cū ama-
 sio consumere, milleq; rerũ monstrosa ludibria ostẽtare. In hãc 15
 enim Tragœdiam vt plurimũ inducit diabolus sexũ foemineũ
 lubricũ, credulũ, malitosum, impotentis animi, melancholicũ,
 imprimis autẽ effoetas, stupidas, indoctas, in christiana religione
 pere-

perversè institutas, menteq; titubantes vetulas. Chrysoſtomus
 ait: Omni diabolica actione potentior ad nocendum eſt mœ-
 roris magnitudo: quia Dæmon quoscunq; ſuperat, per mœ-
 16 rorem ſuperat. Hinc D. Petrus 1. ca. 3. non iniuria mulieres vo-
 cat infirmius vasculum. Et idem Chrysoſtomus: Sexus, ait,
 mulierum incautus & mollis eſt: incautus, quia nō omnia quæ
 videt aut audit, cum Sapientia & ratione conſiderat: mollis au-
 tem, quia facilè flectitur, vel de malo ad bonum, vel de bono ad
 17 malum. Idem in Epistolam ad Corinth. 2. Homil. 23. dicit, mu-
 lierum proprium eſſe decipi. Quo nomine Euam (Genes. 3.
 1. Timoth. 3.) conuenientius ſuæ perſuaſioni organum, non
 Adam, in rerum primordijs, quum duo ſolūm exiſterent ho-
 mines, aggreſſus eſt: quam leui etiam diſputationis velitatione
 18 vicit. His & instrumentis congruis inſidiatur quibuſcunq; po-
 teſt modis, ſuo tempore & loco: ſingulos, vt cuiuſque animi
 ſtudia & affectus ex certis indiſijs cognoverit, peculiari aliqua
 ratione adoritur, inſectatur, illicit, vel aſſumpta plauſibili for-
 ma, vel cogitatione imaginationeq; variè agitata & corrupta,
 donec tandem ipſius propoſito conſentiant, ſe ipſius perſuaſi-
 oni dedant, quicquid in mentem ille ingerat credant tanquam
 foedere obligati, ab illius nutu pendentes, ipſi obtemperantes,
 vera omnia eſſe, quæ ſuggerit rati, formas in imaginatiua vir-
 tute vel phantaſtica ab eo ingeſtas reverà ſubſtantialiter (vt ſic
 dicam) exiſtere confidentes ſanctiſſimè: nec aliter queunt, quū
 illorum mentem ex primo aſſenſu imaginibus inanibus vitia-
 rit, conſopitis vel concitatis in hoc opus corporis humoribus &
 ſpiritibus, vt hac ratione ad organa accommodata ſpecies ali-
 quas inducat, perindè ac ſi extrinſecus eæ occurrerent verè, non
 ſolūm dormientibus, verūm & vigilantibus: atque hoc modo
 aliqua ſoris vel exiſtere vel fieri putentur, quæ tamen reverà nec
 ſunt, nec fiunt, nec ſæpè in rerum natura exiſtunt. Ea eſt horum
 immundorum ſpirituum ſubtilitas incomprehenſibilis propè,
 & fraus

& fraus in fatigabilis, sensus hominum eludens. Vt VVierus li.
3. De Lamijs cap. 5. scribit.

CAPVT II.

AN LAMIAE FOEDVS CVM SA-
TANA INEANT.

Summæ.

- 1 *Fœdus Magorum cum Diabolo non est imaginarium.*
- 2 *Lamiarum fœdus cum Diabolo est præstigosum.*
- 3 *Magi ex proposito peccant.*
- 4 *Lamiæ per dolum à Diabolo decipiuntur.*
- 5 *Theophrasti Paracelsi verba.*
- 6 *Diaboli studium.*
- 7 *Nil violentius Dæmonis impetu.*
- 8 *Tertulliani verba.*
- 9 *Lamiæ in perpetuo tremore & timore viuunt.*
- 10 *Errantis nullus consensus.*
- 11 *Lamiæ errant & melancholicis vexantur morbis.*
- 12 *Vbi est caput melancholicum, ibi Diabolus habet præparatum bal-
neum.*
- 13 *Lamiæ similes sunt furiosis & dormientibus.*
- 14 *Secunda differentia Magorum & Lamiarum.*
- 15 *Tertia differentia Magorum & Lamiarum.*
- 16 *Historia de studioso quodam.*
- 17 *Petri abiuratio confertur cum abiuratione Lamiarum.*
- 18 *Lamiarum confessio spontanea absq; iudicijs legitimis nullius est
momenti.*
- 19 *Lamiæ si impossibilia fatentur non puniendæ.*
- 20 *Secus si possibilia, quo casu concremandæ.*

B

21 Lamia

21 *Lamia Sortilegijs & Magicis artibus homines & iumenta interficiens, transit in castra Magorum & Veneficarum.*

IN præcedente libro ca. 2. posui formam execrabilis horribilisque confœderationis Magorũ cum Diabolo, quam minimè fictitiã esse, sed reuera fieri ex libris Magorum eorumq; confessio- nibus, quæ in tabulis Iudiciorum forensium conscriptæ habentur, constat. Iam restat, vt videamus, an etiam vetulæ illæ rudes, quas Lamias nominamus, eiusmodi confœderationem cũ Dæmone ineant. Et sanè fœdus hoc præstigiolum esse, phantasmate aut imaginatione, vel phantastico præstringentis spiritus corpore fallaciter apparente: vel neruis opticis seu visorij indita subdolè, quam Satan vult, sepcie, commotis huc humoribus & spiritibus idoneis: vel sibilo, susurro aut murmure in organis auditus, vitiatæ formis imaginĩ respondente, spiritus maligni arte excito cõstatum stabilitumq; ac inde nullius esse ponderis, facilè cognoscitur: potissimũ si vtrumq; & Magorũ & Lamiarũ fœdus inspiciatur. Nam primò Magi & Venefici ex proposito & deliberatione ex illicita curiositate moti, cum corpore & anima se Diabolo vouent, idq; vel iureiurando, vel chirographo proprio sanguinæ scripto polliceri coguntur. At Lamia seu Vetulæ illæ rudes à Diabolo dolo circumveniuntur, vi, metu compelluntur, errore & ignorantia inducuntur ad fœdus hoc præstigiolum. Hinc Theophrastus Paracelsus in Tract. de Maleficis c. 22. spiritus, inquit, in somnijs lamias docent ac instituunt, vt hoc vel illud efficiant, & tam multa somnia ascendentes ipsis suggerunt, vt quis per illa Doctor Magiæ fieri possit. Quid autè grauius Lamijs accidere potest, quàm Dæmonis tentatio, cui nec voluntas deest, vt totum terrarum orbem seducat, neq; diligentia, quia alium actum non habet: neque technæ artesq; quibus circumuenire, fallere, decipere, non modò fœminam, sed constantissimum, prudentissimumq; quemque hominum potest.

potest. Si vim spectes quæ maioris rei impetus est, q̄ repelli non 7
 potest. l. 2. D. quod met. caus. Quid autem dæmonis impetu vi-
 olentius? quo cum repentinos & extraordinarios animæ infli-
 gat excessus, vt inquit Tertullianus, primùm mentē harum mu-
 liercularū ita subiugat, captiuamq̄; ducit, teste concilio Ancy-
 rano, & D. Augustino, de ciuit. Dei li. 2. c. 10. vt credant ei quod
 nec est, nec esse potest, deinde corpus vniuersum ita obsidet, vt
 contra corporis naturam moueatur: deniq̄; linguam earum sic
 occupat, vt non nisi quando vult ipse, nec aliud quàm q̄ ipsi pla-
 cet, cloqui possint. Suppetit illis, ait Tertullianus, ad vtramq̄; 8
 substantiam hominis lædendam subtilitas & tenuitas sua mul-
 tum spiritualibus viribus, quas vel eò magis attendere debem⁹
 in hac quæstione, quòd & invisibiles & insensibiles in effectu
 potiùs quàm in actu appareant, eodem teste in Apologet. cont.
 gent. cap. 22. Quid dicam de metu & timore an non misera hæ 9
 mulierculæ in perpetuo tremore & timore vivant. Nam & præ-
 sentia mala quibus premuntur ac exercentur paupertatem, o-
 dia hominum, calamitates, vel se mentitur immisisse, vel et-
 iam Deo permittente immittit, vel ita delusis earum sensibus
 imprimat, vt licet nihil eorum patiantur, tamen quasi perpe-
 tiantur doleant, vt aut amolitionem eorum ostentans, aut suc-
 cessuum meliorum spem iniiciens, fidem ac obsequium mi-
 sellis extorqueat. Hic est certè illatus timor. Timor autem &
 tristitia quædam est. Omnes enim ex malo æquè timemus, si
 immineat, vt affuturum: & dolemus, si præsens iam sit, & lædat.
 Nam quod lædit, naturæ contrarium, ac voluntati est. Quicq̄d
 autem fit occasione alicuius involuntarij, involuntarium & est
 & dicitur l. 8. D. ad l. Rhod. Restat error & ignorantia. Cla- 10
 rum autem est, errantis nullam esse voluntatem, & ignoran-
 tis nullum consensum. l. 15. D. de iurisdic. omnium iudicum.
 Quin & hunc inuito similē esse l. 26. de Reg. iuris. & furioso l. 12.
 D. si certum petatur, cui parcitur in omnibus. Lamias autem 11
 errare

errare inde constat, quò in tantam mentis alienationem incidant Diaboli ludibrijs, vt nesciant quid agant, oculiq; earum ita perstringuntur, vt scilicet videant credantq; quod non est.

¹² Melancholicis enim morbis vexantur. Vbi autem est caput melancholicum, ibi Diabolus habet præparatum balneum. Imò

¹³ Lamiarum passiones non absimiles sunt dormientium & furiosorum actionibus. Furiosum autem & dormientem pacisci non posse manifestum est omnibus, cùm eorum voluntas nulla sit l. 5. & 40. D. De Reg. iuris, nullus item consensus l. 2. C. de contrah. empt. sed per omnia & in omnia absentis & quiescentis loco habeatur l. 2. §. penult. D. De iure codicillorum l. 1. §. furiosus, ibi, si quis dormienti D. De Acqui. possess. & mentis ad omnia cæcitate laborent vt Cicero loquitur in 3. Tuscul. quæst. Cùm itaque Lamia dolo circumuentæ, vi coactæ, metu compulsæ, errore inductæ in hanc credulitatis temeritatem inciderint: profectò nec hoc obijci miseris poterit, quod in contractibus attenditur, quæ ab initio sunt voluntatis, ex post facto fiunt necessitatis l. 5. C. de Oblig. nec illud quod in hæresi, delictum hoc sola voluntate, & in mente committi c. excommunicamus §. credentes de hæret. Bal. in l. si quis non dicam. C. de episc. & cler. & alij doctores. Nam vbi nullus est contractus, ibi nec contractus initium: vbi verò dolus, vis, metus, error, ignorantia, ibi neque voluntas, vt dixi supra, neque consensus esse potest: quare nec hæreseos, nec alterius delicti, quod à solo animo pendet, suspicio, aut poena. Secundò Magi & Venefici artem Diabolicam ex libris Magicis & à præceptore Diabolo, alijsq; Magis discunt, vt carminibus, ritibus solennibus, Characteribus, figuris rebúsque alijs, dæmonem in eum finem evocarent, vt ad postulata vel voce, vel nota, vel quocunq; alio modo respondeant, opúsve aliquod præter & supra naturæ ordinem perficiant. At Lamia nullas artes norunt, libros nec præceptores habent vel quærunt, sed Diabolus sese insinuat apud illas

quas.

quas suspicatur aut propter credulitatem nimiam, aut ætatis senilis stuporem, aut naturæ melancholicæ tristitiam, aut ex paupertate vel perpeffa iactura desperationem, fore obsequentia suæ deceptionis illationisq̄ue organa, vt earum phantasiâ varijs possit simulachris præstringere. Tertiò Magi chirographo proprio sanguine scripto Diabolo se obligant, Dæmonem secum in annulo vel cristallo circumferunt, & deniq̄ue corpus ac animam Diabolo vouent. At Lamia horum nihil præstant, à nulla auditum, quòd chirographum dederit &c. Imò ferè omnes antequam exuruntur inuocant æternum Deum, ipsiusq̄ue implorant misericordiam, & sæpè etiam testem suæ innocentia appellat, sanguinarijs præsidibus ad cœleste tribunal citatis. Iam rogo, quum se iuxta vestrum decretum Diabolo emanciparint, vnde vlla respiscencia? non à Satana: astutior enim est, quàm vt secum pugnet: ergo à Deo. Si itaque Deus agnoscit & recipit animam, quur tu Prætor vsque adeò inclementer agis, quum nulli iniuriam fecerint, vt corpus repudies, maximè quum in tuo non deliquerit foro, & tibi nullum in diuino iudicio relinquatur tribunal? vt ait VVierus cap.24. De Lamijs. Piè & rectè fecit Lutherus qui studiosum 16 quendam, qui varijs desperationis ex paupertate insidijs adactus, animam suam tradidisset Satanae, ad præscriptum diem ab eo possidendam, deduxit in templum, & cum pijs aliquot viris pro ipso Deum orauit, seruauitq̄; afflicti hominis animulam. Eadem ratione quoque procedendum esset cum Lamijs & miseris illis anubus à Satana seductis. Perpendatur quæso 17 exemplum Divi Petri, non solum abnegantis sed etiam licet mox præmoniti Christum Dominum suum abiurantis. An nõ ad simplicem ancillæ & famulorum interrogationem ter negare cum iuramento herum maius est peccatum, quàm si Lamia flexuosis Satanae persuasionibus excæcata, similia committat. An non illud grauius, quod tantus Apostolus commi-

sit, quàm quod vulgaris & infirmus peccator. At, hæc ad D. Pe-
 tri Apostoli exaggerandam abnegationem non adfero, sed ad
 reprehendendum eos qui proprijs viribus tantùm adscribunt,
 & non diuinæ soli gratiæ quò minus in singulas horas, imò mo-
 menta nomen Christi abiurent: Deinde etiam, quod sicuti Pe-
 trus suæ pœnitentiæ interuentu consecutus est misericordiam,
 ita & Lamia & nos omnes mortales impetrare queamus à Deo
 delictorum remissionem, quamuis semel atque iterum defece-
 18 rimus. Vt piè VVierus cap. 24. de Lamijs scribit. Sed quæro.
 Vnde hoc, quòd pactum Lamia cum Dæmone conflagant, tibi
 constet? Nonne ex propria stupidarum delusarumque anicula-
 rum confessione. At, quæ fatentur, vel faciunt coactè, vel spon-
 tè. Si spontè, & quidem nullis præcedentibus legitimis iudicijs,
 quæ in ordinatione Carolina recensentur, tunc confessio est
 mutila & nullius momenti, quia cruciatibus torturæ intolera-
 bilibus expressa. Quid autem periculosius, quàm in Diabolicis
 negotijs sine maleficij patrati testibus, pendere saltem ex con-
 fessione anus dementatæ, per vim expulsa? Sileres haud dubiè,
 si vidisses oleum tibijs illatum infundi feruens, candelis arden-
 tibus torreret axillas, & infinita summæ barbariei & immanita-
 tis tormenta exerceri in decrepitas vetulas, sicut nos in infanti-
 19 bus, partim etiam dimissis ob innocentiam ex nostro patrocini-
 o, spectauimus. Si spontè aut impossibilia fatentur, vti per
 aërem volasse, in bestias fuisse transmutatas, & similia, & hæc
 20 confessio quia versatur circa ἀδύνατον non potest puniri. Aut fa-
 tentur possibilia, vt, se homines & iumenta sortilegijs & magi-
 cis artibus interfecisse, tunc absque vlla dubitatione sunt con-
 21 cremandæ. Et sanè in hoc casu non nego eas cum Diabolo cõ-
 spirasse: nam tunc in castra Magorum & Veneficarum transe-
 unt & Lamiarum nomen amittunt appellanturq; Veneficæ.

CAPVT

CAPVT III.

DE LAMIARVM ET ALIORVM
HOMINVM IN LVPOS, FELES, ALIAVE
ciuscemodi animantia transformatione.

Summæ.

- 1 *Plurimi eruditi credunt, homines in bestias transmutari.*
- 2 *Ad hanc opinionem confirmandam plurima testimonia ex sacris
& prophanis authoribus adferuntur n. 3. 4. 5. 6. 7. 8.*
- 9 *Communis Theologorū & Iurorum est conclusio, hanc Metamor-
phosin esse prestigiosam.*
- 10 *Credibile non est, hominem ad Dei similitudinem creatum, in lu-
pum aut aliud animal transmutari.*
- 11 *Hæc dubia quæstio dudum in Concilio Ancyrano decisa.*
- 12 *Verba Decreti.*
- 13 *Diabolus creaturas à Deo conditas transmutare nequit.*
- 14 *Diabolo multa impossibilia esse, probatur ex sacris.*
- 15 *Responsio ad primam obiectionem de conuersione Vxoris Lothi in
statuam salis.*
- 16 *Responsio ad secundam quæstionem de furioso rege Nabuchodono-
sore.*
- 17 *Testimonia Theologorum & aliorum, quod prædictus Rex in fu-
rorem saltem inciderit.*
- 18 *Responsio ad tertiam obiectionem transmutationis sociorum Vlyssis
in sues.*
- 19 *Plinij verba.*
- 20 *Historia due qua acciderunt in Episcopa Argentinensi, & vrbe
Rosarum.*
- 21 *Historia de S. Machario.*
- 22 *Responsio ad quartam obiectionem de Lycantroporum metamor-
phosi.*

23 *Descri-*

- 23 *Descriptio Melancholiæ, quæ à Medicis Lycantropia dicitur.*
- 24 *Historia de Lycantropo Patauino.*
- 25 *Historia de Lycantropo Bisantino.*
- 26 *Quid de Lycantropis in Liuonia statuendum, authoris vera relatio.*
- 27 *Historia de rusticis in Liuonia.*
- 28 *Georgij Sabini, & aliorum doctorum Virorum testimonia, quibus ostenditur, Lycantroporum Metamorphosin esse tantum præstigiosam n. 29. 30. 31. 32. 33.*
- 34 *Diaboli interdum sub forma luporum homines & iumenta interficiunt.*
- 35 *Historia quæ Constantinopoli accidit.*
- 36 *Historia quæ Vienna accidit.*
- 37 *Solutio vltimæ obiectionis Diabolum hæc permittente Domino facere posse.*
- 38 *Deus nihil agit contra ordinem.*
- 39 *Natura quid?*
- 40 *Angelos & homines quare Deus creauerit.*
- 41 *Diaboli Dei carnifices.*

A Lamiarum potentiam refertur, quòd
 se in lupos, feles, hircos aut alias bestias pro suæ libidinis delectu verè & substantialiter momento transmutare & tantillo tempore in homines rursus reformare possint. In hac opinione plurimi sunt eruditi, qui eam diuinis & humanis historijs & experientia tot seculorum atque populorum & doctissimorum hominum iudicijs tuentur atque demonstrant. Ac primum Iacques Bodinus lib. 2. cap. 6. de Dæmon. inter alios ad sententiam suam stabiliendam ex sacris allegat historiam vxoris Lothi in statuam salis à Deo conuersæ. Genes. 19. Deinde Nabuchodonosoris ab ipso

ipſo Deo in beſtiam per integrum ſeptennium conuerſi, Dani-
el. 4. & tandem his ver bis concludit. Si veritatem hiftoriæ fa-
cræ apud Danieleſem (quæ in dubium vocari non poteſt) ſi vxo-
ris Lothi in ſaxum immobile verſæ confitemur, certum eſt, æ-
què poſſe hominem in bouem, lapidem, aut animalia alia trãf-
formari. Et paulò antè cap. 6. fol. 199. Deus enim iuſto iudicio
ſinit nos humanam formam amittere, & lupos ſicuti merentur
fieri. Nam poſt omnium hominum memoriã famoſi fue-
runt Magi & Magæ hoc nomine, quòd cibus veſcantur huiuf-
modi, mortuorum corpora effodiant & abrodant ad oſſa vſque
quod Pauſanias annotauit dicens, à dæmone terreſtri factum,
Apuleius ait feciſſe Sagas. Qui autem aſini fiunt, eò transfor-
mantur, quòd deteſtabilia Magorum arcana expetiuerint co-
gnoscere: quemadmodum ij, qui maleficam amârunt Circen,
iuſto Dei iudicio fuerant in ſues transformati, & in Liuonia af-
firmatur eos, qui Magos & Lycantropos frequentant, ijs tan-
dem conformari. Hæc Bodini verba eius interpres Ioann. Fi-
ſchardus I. V. D. germanicè ita reddidit.

Man ſoll aber auch diß darbey wiſſen / das Gott durch ein
gerecht Dreyehl geſtattet vnd zuläſſet / das ſolche verachte Leute /
gleich wie ſie verdienen / Menſchliche Geſtalt verlieren / vnd
Wölffe werden / auch ſhrer Menſchlichen Speiſe entrathen müſ-
ſen / Dann die Zauberer vnd Zauberin ſeindt von alten zeiten her
verſchreyt geweſen / als daß ſie die todten Körper außgegraben /
vnd ſie biß auffß Beyn zernaget / welches dann auch Pauſanias
hat verzeichnet / vnd darbey ſo viel ſein meynung entdeckt / als wer
es ein Irdiſcher Geiſt / oder Teuffel / der ſolches thue. Aber A-
puleius / ſo der Sachen beſſer erfahren geweſen / ſetzt außdrücklich /
das es die Zauberin thun / Antreffend die ſo ſich inn Eſel verwand-
eln / begegnet ihnen daſſelbe daher / weil ſie die abſchewliche Ge-
heimniſſen / der Zauberer haben erfahren wollen / Gleich wie die
auch in Säwe haben müſſen verwandelt werden / welche ſich an

C

der

der Zauberin Circe vnd ihrer Kunst verliebten. Eben also auch
 ergeheth es denen in Lieffland/das sie auß gerechtem Vrtheyl Gote
 tes / weil sie mit den Zauberern / vnd Wolffleuthen gerne vmbge-
 hen / darüber ihnen auch endlich gleich werden / Vnd wann wir
 der Warheit der H. Histori im Propheten Daniel / welche dann
 in keinen Zweifel kan gezogen werden / bekändlich seyn / vnd des-
 gleichen auch der Histori mit des Loths Hausfraw / die in ein vn-
 verenderlichen Stein ist verwandelt worden / So ist ja aus diesen
 beyden Geschichten gewis/das die verenderung des Menschens in
 2 einen Ochsen/ oder Stein möglich vnd thänlich sey. Haftenus
 interpres. Secundo ex prophanis authoribus adferunt Vlyssis
 sociorum in sues mutationem, quam Homerus commemorat
 à Circe venefica factam verè contigisse, vel vt ipsius Bodini ver-
 4 bis vtat, non esse fabulam. Item sociorum Diomedis in aues.
 Tertio, Varronem Pomponium Melam, & alios, citant, q scri-
 bunt, homines in Neutorū regione frequēter conuerti in lupos.
 5 In Asia quoq;, Græcia frequentem esse eiusmodi luporum ge-
 6 nerationem. Bodinus li. 2. c. 6. de Dæm. Exemplū de Petro Bur-
 got adfert, qui Bizantij accusatus, se vnguibus suis & dentibus
 lupinis puerum septem annorum, & deinde quatuor puellas di-
 lacerasse & deuorasse confessus fuit. Et alterum quod recitat ex
 Iobo Fenzelio lib. 2. de miracul. quod comprehenso Lycantro-
 po cuidam vngulæ omnes abscissæ sint, isq; simul ac redijset ad
 7 se, manibus pedibusq; mutilatus visus sit. Peucerus quoq; de di-
 uinat. fol. 130. scribit, Se nunquam credidisse *λυκανθρωπίαν*, quæ
 verè mutatis corporibus fiat, postmodò verò cū rescuerit ex
 plurimis fide dignis hominibus eam sapissimè cōtingere in Li-
 8 uonia, se non potuisse fidem illis habere. Refert quoque Phi-
 lip. Broidæus in historia fori Rom. fol. mihi 220. Linguetum
 non minus doctrina, quàm diuturna totius Europæ peragrati-
 one præclarum, in hac fuisse sententia, quod vtrum fiat occul-
 ta quadam vi naturæ potentis, vt de Parrhasio traditur, vel vl-
 tior:

tione diuina, vt de Nabuchodonosore, nondum ei constare.
 Denique hæc omnia permissione Dei fieri dicunt. Sed his o 9
 mnibus non obstantibus, communis est veterum & recentio-
 rum Theologorum, ICtorum, Medicorum & Philosophico-
 rum conclusio, hanc transmutationem & metamorphosin ef-
 se præstigiösam & phantasticã. Credibile enim non est, sed pro- 10
 fus ab omni ratione alienũ, hominẽ ad Dei similitudinẽ & ima-
 ginem creatum, conformatũq; ex corpore & anima, & S. sancti
 templum rationis hospitium, sublimem, erectũ, & ad cœli quasi
 cognationis domicilijq; pristini conspectum excitatum, imò
μιν ὄνομα cui Deus omnia subiecit, oues, boues, campi pecora,
 volucres cœli & pisces maris, eaq; propter solum hominem cõ-
 didit, hunc inquã, in lupũ, bestiã irrationabilem transmutari.
 Admiratione certè dignum Ioan. Bodinum IC. & historicum, 11
 aliàs eximium, & de re literaria præclarè meritum in hac fuisse
 sententia. propterea quòd hæc quæstio dudum in concilio An-
 cyrano in Ancyra vrba Galatiæ circa annũ Christi 308. sub Di-
 ocleiano Imp. habito decisa & determinata sit. Verba extant in 12
 c. Episc. 26. q. 5. Quisquis credit posse fieri aliq̃ creaturam, aut in
 melius deteriusue immutari, aut in aliam speciem vel similitu-
 dinem transformari, quam ab ipso omnium creatore, pagano
 & infideli deterior est. Omnib. itaq; publicè annunciandũ est,
 q̃ qui talia credit, & his similia, fidem perdidit, & qui rectam fi-
 dem non habet, hic non est eius, sed illius in quem credit, id est,
 Diaboli. Nam de Domino nostro scriptum est: Omnia per
 ipsum facta sunt. Quamuis enim Satanus mille sit artifex: ta- 13
 men nemo sibi persuadere debet eius creaturas à Deo condi-
 tas pro suo nutu trãsmutare aut ipsarum formam, virtutem vel
 proprietatem inducere, & aliam inde essentialẽ creare
 posse, cum hoc solius DEI sit opus, qui postquam omnia
 rerum naturalium genera, omnesque species creasset, sin-
 gulis illis (exceptis spiritual.) creaturis vt ipse à creatione libera-
 retur,

retur, potestatem quoq; siue facultatem indidit similem ex sese
 speciem progignendi, quarum si vna formam suam prorsus a-
 miserit, omninò perdita, destructa, mortua ab vniuersis Physi-
 14 cis rectè dicitur. Satan itaque cùm & ipsè creatura sit spiritua-
 lis, nullam neque sibi similem creaturam, neque corpoream
 quamcunque de nouo creare potest. Proinde cùm Satan hoc
 non possit, quis sanæ mentis compos vlteriùs hominum meta-
 morphosin, aut in alia animantia transformationem asserere
 & defendere audeat? Nemo scilicet, qui vel extremis, vt aiunt,
 labris physiologiæ primordia degustauit, id ipsum conabitur
 vt rectè scripsit Guil. Adol. Scribonius in Physiol. Sagarum fol.
 73. & D. Heerbrandus in Disput. de Magia Thesi 60. Vtcunque
 potens sit spiritus, tamen nec per se, multò verò minus per su-
 11 os Magos, sicut perperam multi senserunt & scripserunt etiam,
 homines, eorumue membra, & species in alias diuersas, vt be-
 stiarum, *λυνανθῶπινα* &c. transformare potest. Et Augustinus re-
 ctè & sanctè. De Ciuit. Dei lib. 18. cap. 18. scribit. Non solùm ani-
 13 mum, sed nec corpus quidem vlla ratione crediderim Dæmo-
 num actu, vel potestate, in membra vel lineamenta bestialia ve-
 raciter posse conuerti. Et D. Heerbrandus Thesi 68. Ita nec Sa-
 tan facere potest, nec Magi, vt corpus per spacium improporti-
 onatum, videlicet per foramina in cellis vinarijs, & similia an-
 gustiora quàm sunt corpora, ingrediatur. Nisi fortè si tale quid
 accidat verè, Satan loco moveat lapides & alia materialia, quæ
 deinde mox restituat, aut alio quodam simili modo, sicut est
 mille artifex, & potens spiritus. Non potuit Diabolus, vt dixi-
 mus cap. 3. lib. 1. virgas in Dracones verè conuertere, nec aquas
 in sanguinem, nec gignere ranas, vel pediculos ex puluere pro-
 ducere. Exod. 7. 8. 9. & 10. *Der mechtige Fürst dieser Welt* / ait
 Lutherus, *ist nicht so mechtig / das er kan ein Laus machen* / nec
 cursum solis, fluminum sistere. Ios. 10. Esa. 28. nec diuidere ma-
 ria, neque aquam in vinum transmutare, aut mortuos resusci-
 tare,

tare, vel cæcis visum, surdis auditum, claudis gressus firmitatem restituere. Scribit Pfellus Platonicus, Dæmones sæpè hominibus diuitias polliceri, item & gloriam, victoriam, amorem, cum tamen tradere ex se non possint: quippe quòd nullum Imperium habeant, sed visu tandem quædam inania suis cultoribus afferunt, varia prorsus & instabilia, quæ tamen impij diuina esse spectacula putant. Non obstat primò exemplum coniugis 15 Lothi in statuam salis à Deo conuersæ Genes. 19. Luca. 17. Fuit enim hæc specialis & fatalis, vt Scribonius ait, conuersio, non enim scemina ista deinceps formam suam recuperauit, vt Lothi vxor iterum fieret aut diceretur, sed omninò ob promeritam vltionem perditio fuit, quòd dubitans an frustra ex vrbe migrasset, respexerit post tergum, quod erat fidem abrogare Dei oraculo. Quoad Nebucadnezare[m] attinet textum Danielis 16 prophetæ diligenter perlegendibus, ritèque considerantibus, liquidò apparebit, mutationem istius regis factam esse *ὁὐκ ἀπὸ σωματικῆ* verè & substantialiter, sed *κατὰ τὸ πνεῦμα*, vt similis euaserit bestijs in syluis, hinc inde irrationabiliter currentibus. Nec enim textus, inquit, cum factum esse bouem, aut aliud quoddam certo nomine insignitum animal: sed segregatum esse ab hominibus, & cum bobus, aut instar bouum, herbas agri comedisse, vt ait Scribonius. Dicit enim textus, cum ex hominibus abiectum, id est, vt D. Osiander ibidem interpretatur, cum propter insaniam & furorem ex contubernio hominum exturbatum. Inquit enim Rex ipse. Igitur post finem dierum ego Nabucodonosor oculos meos ad cælum eleuauì, & sensus meus redditus est mihi. Et paulò post: figura mea reuersa est ad me, id est, iuxta Osiandrū, recuperaui priorem faciei gratiam & Maiestatem, quæ ex insania fuerat amissa. Furiosi enim admodum in facie immutantur, præsertim si malum sit diuturnum: ita quidem vt vix amplius agnoscantur. Sed audiamus super hunc 17 locum & alios sacrarum literarum Interpretes. D. Lutherus in

d. e. sic scribit: Im vierdten Capitel stehet ein trefflich Exempel wider die Tyrannen. Denn da wird der grosse mechtige König seiner Vernunfft beraubt/ vnd so rasend vnd toll/ das man ihn/ wie einen tollen Hund/ mit Ketten binden/ vnd auff den Felden gehen lassen muß/ den man bey den Leuten nicht hat wollen leyden. Ist weil es da im Buch stehet/ scheint es ein gering ding/ aber wann wir hetten sollen seyn darbey gewesen/ vnd solches gesehen haben/ so würden wir ein schrecklich vnd gewaltich Brithel Gottes gesehen haben/ Also daß sich wol jederman hetten müssen von Herren erbarmen/ vber alle Oberherrn/ vnd böse Tyrannen/ daß sie so grausame Brithel müssen gewarten/ wo sie ihrer Herrschafft mißbrauchen. VVigandus ibidem, quòd aliqui Metamorphosin somniant, quasi in bouem transmutatus sit, id pugnat cum manifesto textu. Etsi enim naturaliter homines non possunt gramine vesci, vt boues, tamen in hac pœna Deus ita rexit Nabuchodonosorē, vt possit concoquere. Lambertus Danæus de Sortiarijs c. 3. Sed illud de Nebucadnezar ita intelligendum est, ne mutatam humanam eius naturam in bruti animalis essentiam putes aut sentias. Mutata enim est eius conuersatio, & humane societatis amans animus & affectus. Deinde vt id in eo euenisse concedamus, Dei ipsius omnipotentis & creatoris potestate, non autem Satanæ vi (per quam solam Sortiarij operantur) effectum est. Hactenus Danæus. In eadem sententia fuit quoq; Caluinus c. 4. Daniel. v. 32. vbi scribit: quòd nonnulli putant Nabuchdonosorē mutatum fuisse in bestiam, illud est nimis durum & absurdum. Nulla igitur nobis fingenda est Metamorphosis, sed ita fuit abdicatus ex hominum cõsortio, vt forma hominis excepta, nihil à brutis animalibus differret: imò tanta cõtigit deformitas, in exilio illo, vt esset horribile spectaculum, quemadmodum postea videbimus, omnes pilos corporis sic creuisse, vt pennæ crescunt aquilis, deinde vngues eius fuisse similes vnguibus auium, hoc habuit simile cum bestijs, ceterum

rum

rum residua in eo fuit hominis figura. Idem voluit VVierus de Præstig. Dæm. lib. 1. c. 24. Annuebatur Satanæ, vt regem Babyloniorum Nebucadnezar in furorem actum, & ab hominum vsu in solitudinem propulsum, forma miserè deſœdata, duriffimè affligeret & exagitaret totum ſeptennium: ne autem animæ vim faceret, prohibebatur. Intereà nec penitus illum reijcit Deus, nec pœnis obrutum deſerit. Sed exacto ſeptennio liberatum à furijs, regno reſtituit. Ex his conſtat Bodinum in Conſutatione ſua manifeſtam iniuriam intuliſſe, quòd ſcripſerit VVierum conſiteri Nabuchodonozorem à Satana in bonem fuiſſe tranſmutatum. Non obſtant ſecundò allegata ex- 18
 empla de tranſmutatione ſociorum Vlyſſis in ſues, item Diomedis in aues: ſola enim vtique apparentia & oculorum deceptio fuit, vt Auguſtinus in lib. De Ciuitate Dei cap. decimo octo ſcribit, vbi ait, non itaque ſolùm animum, ſed nec corpus quidem vlla ratione crediderim Dæmonum arte vel poteſtate in membra vel lineamenta beſtialia veraciter poſſe conuerti, ſed phantaſiam hominis (quod etiam cogitando ſiue etiam ſomnando per rerum innumerabilium genera variatur, & cùm corpus non ſit, corporum tamen ſimiles mira celeritate formas capit, ſopitis aut oppreſſis corporeis hominis ſenſibus) ad aliorum ſenſum neſcio quo ineffabili modo figura corporea poſſe perducì, ita vt corpora ipſa hominum alicubi iaceant, viuientia quidem, ſed multò grauius atque vehementius, quàm ſomno ſuis ſenſibus obſeratis. Phantaſticum autem illud veluti corporatum, in alicuius animalis effigie appareat ſenſibus alienis, talisq; etiam homo ſibi eſſe videatur, ſicut talis ſibi videri poſſet in ſomnis, & portare onera, quæ onera ſi vera ſint corpora, portantur à Dæmonibus, vt illudatur hominibus, partim vera onerum corpora, partim iumentorum falſa cernentibus. Nam quidam nomine Præſtantius, patri ſuo contigiſſe indicabat, vt venenum illud per caſeum

caseum in domo sua sumeret, & iaceret in lecto suo quasi dormiens, qui tamen nullo modo poterat excitari. Post aliquot autem dies eum velut euigilasse dicebat, & quasi somnia narrasse, quæ passus est, caballum se scilicet factum, annonam inter alia iumenta baiulasse militibus, quæ dicitur Retica, quoniam ad Retia deportabatur: quod ita vt narravit, factum fuisse compertum est, quæ tamen ei somnia sua videbantur. Indicauit & alius se domi suæ per noctem antequam requiesceret, vidisse venientem ad se quendam Philosophum sibi notissimum, sibi que exposuisse nonnulla Platonica, quæ antea rogatus exponere noluisse. Et cum ab eodem philosopho quæsitum fuisset, cur in domo eius fecerit, quod in domo sua petenti negauerat? Nō feci, inquit, sed me fecisse somniaui. Ac per hoc alteri per imaginem Phantasticam exhibitum est vigilanti, quod alter vidit in somnis. Hæc ad nos non quibuscunque qualibus credere putaremus indignum, sed eis referentibus peruenerunt, quos nobis non existimaremus fuisse mentitos. Proinde quod homines dicuntur, mandatūque est literis à Dijs, vel potius à Dæmonib⁹ Arcades in lupos solere conuerti, & q̄ carminib⁹ Circe socios mutauit Vlyssis, secundum istum modum mihi videtur fieri potuisse, quem dixi, si tamen factum est. Diomedæas autem volucres, quandoquidem genus earum per successionem propaginis durare perhibetur, non mutatis hominibus factas, sed subtractis credo fuisse suppositas, sicut cerua pro Iphigenia, Regis Agamemnonis filia, neque enim Dæmonibus indicio Dei permissis, huiusmodi præstigiæ difficiles esse possunt: sed quia illa virgo postea viua reperta est, suppositam pro illa ceruam esse facile cognitum est. Socij verò Diomedis, quia nusq̄ subito comparuerunt & postea nullo loco apparuerunt, perditibus eos vltoribus angelis malis, & pro eis aues occultè ex alijs locis, vbi est hoc genus auium ad ea loca perductæ sunt ac repetè suppositæ: ideo creduntur esse conuersi. Quod autem Diomedis

medis

medis in templum aquam rostris afferunt & aspergunt, & quod blandiuntur Græcigenis, atque alienigenas persequuntur, mirandum non est fieri Dæmonum instinctu, quorum interest, id est, ad quos persuadere pertinet, Deum factum esse Diomedem, ad decipiendos homines, ut falsos Deos cum veri Dei iniuria multos colant, & hominibus mortuis, qui nec cum viuerent, verè vixerunt, templis, altaribus, sacrificijs, sacerdotibus (quæ omnia cum recta sunt, non nisi vni Deo, viuo & vero debentur) inseruiant. Hactenus Augustinus. Socios porrò Vlyssis in bestias versos, & Diomedis comites in aues atque Arcades stagnum quendam transgressos in lupos commutatos, fabulosa esse, & poëtarum commenta, multi credunt cum Plinio, qui scribit homines in lupos verti, rursùmque sibi restitui, fabulosum esse confidenter existimari debere, aut credere omnia quæ fabulosa tot seculis credimus. Inde subiungit: Mirum est, quò procedat Græca credulitas. Nullum tam impudens est mendacium, ut teste careat. Sic mera quoque sunt præstigia atque oculorum illusiones, quæ de transmutatione Sagarum in feles traditur, quenquam inueniantur viri doctissimi, qui hoc credant, inter quos Ioachimus Camerarius in libello Plutarchi de defectu oraculorum fol. mihi 32. fuit. In Episcopa Argenti-

D

specie

specie felis ablegavit, vt eam miserè tractaret faciemque com-
 macularet: Verùm cum sponsa manibus pedibusque selem à se
 abigeret, profiliijt illa in ministrum, qui fortè in hypocausto
 aderat, cuius faciem adeò crudeliter vulneravit, vt vix ab ho-
 21 minibus agnosceretur. Idem Sprengerus p.1.q.10. ex vita Pa-
 trum refert, Iuenculam, cum assentiri nollet cuidam iuueni
 de stupro eam sollicitanti, conuersam fuisse procurante venefi-
 ca in equam, & hanc conuersionem non fuisse secundum rei
 veritatem, sed secundum ludificationem tantum, vt videretur
 quæ erat vera mulier. Nam cum ea ad Macharum ducta esset,
 non potuisse Diabolum ita operari, vt illuderet sensus eius, sic-
 ut aliorum propter sanctitatem suam, cum eam aspiceret vt
 veram mulierem, & non equam, ideoque eius oratione tan-
 22 dem eam ab illa illusionem liberatam. Non obstat tertio, quod
 de Lycantroporum metamorphosi in Asia, Græcia, & Liuonia
 dictum. Quanquam enim qui tales se fuisse dicunt, falluntur
 tamen, suntque ea animi deliria & falsæ phantasiæ siue imagi-
 nationes, quæ magna vi illusionis cuiusdam aut morbi animis
 eorum inhæserunt. Plerosque etiam atrabile vitiatos se Leo-
 nes esse, vel Dæmones, vel aues imaginari annotauit Auicen-
 23 na. Omnes Medici fatentur Lycantropiam Melancholiæ ef-
 se speciem, Paulus Aeginetus Medicus libr. 3. cap. 6. vbi scribit,
 Qui Lycantropia, id est, hominis in lupum conuersione corre-
 pti sunt per noctem domo egressi lupos per omnia imitantur, &
 quoad dilucescat, circa defunctorum monumenta plerunque
 errant. Notis verò sequentibus eo morbo oppressum depre-
 hendes. Perpallidi sunt, cernunt imbecilliter & obtusè, ocu-
 los habent aridos & linguam aridissimam neque saliuam ex-
 puunt, siti excruciantur. Tibiæ quoniam frequenter offen-
 24 duntur ita exulcerantur, vt curationem non recipiant. Talis
 fuit Petrus iste Bisantinus, cuius Bodinus mentionem fecit, qui
 fortè

fortè sua, & stolidà persuasione se lupum existimans, puerulos & puellulas ex illicita & præternaturali appetitione manibus suis, quarum extremitates vngues aut vngulas credidit, impetu validissimo discerpfit & comedit, vt Scribonius scribit. Ta- 25
 lis quoque fuit agricola Patauij cuius Fincel. lib. II. de mirabil. meminit, qui lupus sibi videbatur, multosque in agris insiliit, trucidauitque. Tandem non sine multa difficultate captus, confidenter asseueravit, se verum esse lupum, discrimen solum existere in pelle cum pilis inuersa. Quapropter quidam exuti omnem humanitatem, vereque lupi truces voracesque, tibias, & eius brachia gladio feriunt, amputantque, veritatem rei exploraturi: cognita verò hominis innocentia, eum chirurgis tradunt curandum, sed post dies non multos expirauit. Ta- 26
 les Lycantropi sunt quoque in Liuonia & Borussia, qui se luporum specie cateruatim obambulare, & damna hominibus iumentisque inferre credunt. Cùm anno M. D. LXXXVII. per annum in Liuonia publicorum negotiorum causa versarer, diligenter Rigæ Regiomonti & VVarfauia in Polonia inquisiui, an ista transmutatio hominum in lupos vera esset, an verò præstigiola, tandem ex sermone nobilium præcipuorum & ciuium, esse tantummodo præstigiola transmutationem & ita fieri deprehendi. Diabolus eorum, qui se in lupos credunt transmutatos externos sensus sopit & occæcat: ita, vt in profundissimum somnum incidant, deinde varias rerum formas in pueris, vel insectandis, vel vorandis, siue iumenta lædendo, aut longè lateque vagando, veteranus hic præstigiator obijcit, quas perturbatis iam eorum humoribus, & animis imprimat tam efficaciter, vt se reipsa lupos esse & fuisse credant. Talibus præstigijs & lufibus delectatur Diabolus, vt misera illa, & DEI ignara mancipia excruciet, atque in errore ac superstitione confir-
 met.

met. Sunt enim rustici in Liuonia homines miserrimi, superstitionosi, barbari, mera Dominorum mancipia, & qui in omnibus parere coguntur, nam si imperata recusant, aut negligenter officium ipsis commissum præstant virgis castigantur, & durius tanquam pecudes tractantur. Vnde apparet huiusmodi homines ac nationes hoc genere Imperij delectari, aut saltem
 27 patienter hoc imperium ferre. Placet hinc referre historiam, quæ reuera in Liuonia accidit. Cùm Illustrissimi & sapientissimi nostri principis Vdalrici Megapolitanorum Ducis, patroni huius Academiae nostræ, soror serenissima Curlandiæ Ducissa Anna, pro rusticis apud nouum maritum Gothardum piæ memoriæ, Curlandiæ Ducem, intercessisset, ne rustici ita virgis more vsitato cederentur, sed vt vel carcere, aut poena pecuniaria, sicuti in Germania vsitatum, punirentur. Princeps maritus petitioni coniugis satisfecit. Verùm cùm postea familiæ rusticorum imperata facere recusaret, rustici submissè rursus à Principe petierunt, vt istam consuetudinem iam abrogatam rursus introduceret, aliàs enim illos familiam in officio continere non posse, additis his verbis: *Sie wolten gerne bey ihren alten Privilegien bleiben.* Horum barbarorum petitioni tandem Dux, necessitate sic iubente, annuit. Sed audiamus & alios qui hanc transmutationem hominum in lupos, & bestias præ
 28 stigiosam affirmant & scribunt. Georgius Sabinus magni illius Melanthonis gener, & D. Peuceri affinis, in Comment. super lib. 7. Metamorph. Ouidij de Lycantropis ita scribit: Certos homines effici quotannis lupos, & rursus ad pristinum habitum redire, vulgò persuasum est. Tales refert Herodotus esse apud Neuios Scythiæ populos. Et hinc quoque apud Borussos fama est tales inueniri, è quibus nuper vnus fuit captus, & Duci Borussiae adductus à rusticis, quorum iumenta dilaniasse credebatur. Erat homo deformis, nec multum absimilis feræ, habebatque vulnera in facie, quæ dicebatur accepisse morsus à canibus,

bus, vbi fuisset mutatus in lupum. Is à quibusdam, quibus Princeps id negotij dederat interrogatus, aiebat, se quotannis bis ita mutari solitum : primò circa natalem Christi, deinde circa festum Iohannis Baptistæ, illisque temporibus se efferari, & cogi impetu quodam naturæ versari in syluis inter lupos, maximo autem horrore & languore corporis se affici, antequam pili erumperent, & forma mutaretur. Hæc affirmanti credita sunt : sed cum ad explorandam rei veritatem diu captus in arce detineretur ac diligenter à custodibus carceris obseruaretur, an aliquando efficeretur lupus, retinuit semper eandem formam quæ habuit. Is fuit exitus fabulæ. Vnde constat, ea quæ de ambiguis lupis narrantur esse falsa, vtpote, quæ homines mente capti sibi imaginantur. Martinus Biermannus in disputatione numero 29 per in illustri Iulia Academia habita Thesi XLI. de Lycantropia ita differit : Sed quid tandem de Lycantropia ac similibus Metamorphosis tantum celebratis decernis ? Describit Aristot. 7. Eth. c. 1. & 6. *θηριότιμα ὑπερβάλλοντα ἄνθρωπος καίαν* : quæ appetitum hominis in beluinum conuertit, exclusâ aut peruersâ ratione. Huius triplicem causam notat. Alia enim est *ἀνάμολθησις φύσεως*, quando natura humana in beluinam degenerat. Ea est quarundam gentium feritas, quæ nudo incedunt corpore, palant in syluis, vescuntur carnibus crudis, etiam humanis, exhibent epulis suos liberos. Alia est feritas genita morbo corporis, vt in gravidis vitio humorum sæpè excitatur desiderium obominandorum ciborum, calcis, picis, terræ : & in Melancholicis ac Phreneticis à temperiei corruptione motus oriuntur ferini, & ab homine sano alieni. Alia verò est feritas, praua consuetudine contracta. Sic Cleomenes Spartanorum Rex è longa cum Scythis helluatione eò feritatis peruenit, vt suos sibi artus detruncaret ferro. Quid prohibet, quartam his addi causam ? sequitiam Diaboli, qui impios quidem omnes ad dissolutam vitam deducit, sed quorum animos per vim tenet, eos ad facinora

non solum humano, sed & beluino appetitu tetriora impellit. Talem immutationem hominum nos in Sarmatiæ prouincijs obseruauimus, non figuram aut formam, sed appetitum humanum exuentem. Haëtenus Sabinus. Huius rei quoque testis est Lambertus Danæus in Dialog. de sortiarijs cap. 3. vbi sic scribit: Quare illa etiam falsissima censenda sunt, quæ de Lycantropis quibusdam narrantur. Quanquam tamen alij id fieri apud septentrionales populos affirmant, veluti apud Borystenem fluuium. Nam quod Varro scripsit esse in Arcadia lacum, quem qui traiecerint, euadant lupi, ita accipiendum puto, quod propter metum, quem in traijciendo periculosissimo illo lacu homines concipiunt, sibi videantur esse lupi. Alias meras nugas & aniles fabulas totam illam narrationem dixerim. In eadem quoque sunt sententia Medici Germaniæ celeberrimi Ioan. VVierus de præstig. lib. 3. ca. 10. Nobilissimus Dn. Henricus Brucæus collega meus colendus. Item Ioan. Adolphus Scribonius de physiolog. Sagarum fol. 76. vbi ait, Quãobrem vt vnde digressa est, eò redeat deinceps oratio nostra, statuo, vt nec alios homines, ita nec Sagas vnquam in lupos, & per consequens in feles, canes, lepores & similes bestias immutari. At, inquires, sit venia dictis. Sensibili enim oculorum experientia & Sagarum ipsarum confessioni fidem non habere nefas sit. Esto sanè. Ast contra inquam, apparens ista & phantastica omnis fuit visio, fucataque, & inumbratilis tantum imago, vt homines quidem maneant, sed brutorum animantium specie extrinsecus apparentes solummodò videantur. Imago scilicet, vel ab ipso Cacodæmone, eiusque auxilio, vel ex mera illorũ, quos hoc modo mutatos esse dicimus, imaginatione orta. Facillimum enim est Dæmoni Sagarum corpora alterius cuiusdam bestia, siue rei cuiuslibet figura vel imagine superinducta tegere, ne quales sint homines agnoscantur. Interdum enim Dæmones sub forma lporum apparent & homines ac iumenta

menta interficiunt. Sic anno quadragesimo secundo apparu- 35
 it Constantinopoli luporum ingens turba, incolis vsque adeo
 infesta noxiaque, vt domos ciuium egrederentur. Turca itaq;
 prius muris Ciuitatis praesidio munitis postridie cum magno
 comitatu equestri pedestriq; urbem circūiuit, tandemq; lupos
 circiter centum quinquaginta ad muri eius angulum offendit,
 qui cunctanter impetiti per murum euestigio simul transilire
 videbantur, nec vllus postea in vrbe aut vicinia apparuit. Et 36
 historia de Vieniensi Episcopo extat, qui letanias minores insti-
 tuerat ante ascensionem Domini, eò, quòd lupi ciuitatem ca-
 ternatim intrantes homines publicè deuorauerunt. Non ob- 37
 stat denique, quod Bodinus, & alij, afferunt, Diabolum Deo
 permittente hæc & illa facere posse. Ad hanc obiectionem Io-
 hannes VVierus cap. 24. lib. I. respondet, Axioma hoc esse im-
 peritorum. Considerandum enim esse ait, quis ea in re maie-
 statis diuinæ ab initio mundi fuerit ordo & modus, nùm huic
 controueniat, id quod accidisse narratur, cùm nihil promiscuè
 aut citra ordinem condiderit vniuersi ordinis eausa, imò ipsus
 ordo. Vnicuique enim rei suam essentiam, formam, proprie- 38
 tatem, vires & munus indidit, vt quodcunque conditum vel a-
 gere vel non agere debeat queatque ex insito naturæ (quæ nihil 39
 aliud est, quàm ordinaria Dei potestas, cunctis rebus pro sua
 cuiq; conditione indita) motu, & extra hanc inditã à principio
 potentiam, nihil ad ipsum possit, neq; aliud huic, quàm quod
 ea ratione potest, à Deo conceditur, alioqui sibi ipsi Deus ad-
 uersaretur, quod ab eo est perquam alienum. Angelos crea- 40
 tor rerum omnium creauit, vt ipsum inenarrabili voce laudēt,
 & piorum ambulantium in via Domini & vocatione legitima
 sint vigiles & custodes. Homines condidit, vt eum agnoscant,
 agnitumq; celebrent cum sanctis Angelis in omni æternitate,
 in hac terra degerent, eam excolerent, & humanum genus pro-
 pugnant. Diabolos verò in aëre vagari, & DEI nutum 41
 cuius.

cuius sunt carnifices, in probandis & castigandis hominibus, obseruare voluit. Volucris vt in aëre volent iniunctū, aquarum hospitium piscibus commissum.

*Non verò vt celeres pascantur in aethere cerui
Aut freta destituant nudos in littore pisces,
Siue pererratis amborum finibus exul
Aut Ararim Parthus bibat, aut Germania Tygrim.*

CAPVT IIII.

AN LAMIAE SCOPIIS VEL BACV-
LIS INSIDENTES PER AEREM
volitare possint.

Summæ.

- 1 *Ad Lamiarum potentiam refertur, quòd possint, per Caminum in aërem transuolare.*
- 2 *Lamiarum conuentus iuxta quorundam sententiam in monte Bloctberg.*
- 3 *Lamiarum operationes non esse fabulas aut somnia, plurimi eruditi credunt.*
- 4 *Lamiarum extortæ confessiones inter se congruunt.*
- 5 *Lamijs prohibetur à Diabolo signo crucis se munire, aut nomen Domini proferre.*
- 6 *Bodini verba de comitijs Lamiarum.*
- 7 *Lamiæ iuxta Paracelsum sæpè turmatim proficiscuntur.*
- 8 *Baiulatio Lamiarum quomodo fiat in aëre Paracelso.*
- 9 *Lamiarum amasij à Paracelso ascendentes dicti.*
- 10 *Lamiæ vt plumæ in aëre feruntur.*
- 11 *Vnguentum Lamias volatiles reddit iuxta Paracelsum.*

- 12 Ioachimi Camerarij verba de commessationibus, tripudijs & choreis Lamiarum.
- 13 Exemplum Christi, quod is iuxta quorundam sententiam corporaliter à tentatore Diabolo super pinnaculum templi subductus sit.
- 14 Lamiarum baiulatio in aëre nullis criticis confirmata.
- 15 Somnia esse & fabulas, Lamiarum operationes.
- 16 Campus Elyseus.
- 17 Quatuor hominum genera præter Adami posteros, in singulis Elementis vnum finxit Paracelsus.
- 18 Paracelsus dubitat, vtrum Adami posteris vel in elementis habitantes homines salventur.
- 19 Melusina Gallicanum monstrum.
- 20 Danheuseri fabula in monte Veneris.
- 21 Lamiae virtute vnguenti in profundum somnum incidunt.
- 22 Ioannis Baptistæ Porta Neapolitani verba de Lamiarum vnguento.
- 23 Historia duæ memorabiles.
- 24 Quomodo vim imaginatiuam vitiet Diabolus.
- 25 Homo sapiens in somnia concipit de futuris contingentibus.
- 26 Verba Decreti 26. q. 5.
- 27 Historia ex vita S. Germani.
- 28 Lutheri verba.
- 29 Philippi Melanthonis verba.
- 30 Abbatis Tritemij verba.
- 31 Verba IC. Vdalrici Molitoris.
- 32 Alciati verba.
- 33 Pauli Grillandi verba.
- 34 Ioannis Fichardi verba.
- 35 Martini Biermanni verba.
- 36 Diabolus suos Magos in altum tollere potest.
- 37 Historia de Apolonio Thyanneo.

- 38 *Historia de Ioanne Fausto.*
 39 *Incredibile est Lamias per angustum foramen scopis insidentes in aërem transuolare.*
 40 *Corpus physicum non nisi per iusta spacia ferri, nec eodem tempore diuersis in locis existere potest.*
 41 *Consultum non est pijs inquirere quomodo Christum Diabolus sustulerit.*
 42 *Verba D. Martini Buceris,*
 43 *Verba Augustini Marlorati.*
 44 *Coquus Lamiarum combustus.*
 45 *Verba Augustini Lerchemers.*
 46 *Lamia cum sunt illuxæ, illarum quoque confessiones sunt erroneæ.*
 47 *Historia de Ariolo quodam.*

AD Lamiarum potētiam quoq; refertur, quòd perunctæ certis quibusdam vnguentis, vtpote cati alicuius aut lupi adipe, & lacte asinino & nescio quibus alijs, possint extra ædes suas scopis & baculis insidentes per caminum aut aliud angustum foramen per aërem volitare, & sic de loco ad locum alium transferri, vbi
 2 conuiuia alijsq; ludos cum Diabolis celebrent. Peruulgata enim fama est, Lamias totius Germaniæ certis vnguentis illitas, noctu Calend. Maij in montem Bructerorum vulgò **Blocksb**
berg / & Newberg / partim à familiaribus suis dæmonibus & amasijs, qui præstigiosam formam hirci, porci, vituli & similis animalis induunt, breuissimo temporis spacio baiulari, partim furca, baculo, alioue instrumento vehi, & deinde noctem totam ludis, iocis, commessationibus & choreis, cum amasijs
 3 is consumere. Plurimi eruditi & doctissimi viri vt Bodinus, Ioachimus Camerarius, Danæus, Scribonius, Franciscus Ioël, alijque talia reuera fieri, & Lamijs contingere posse constanter
 affe-

affeuerant, nihilq; absurditatis habere dicunt, cum & Magos
 quosdam pallijs suis ad longinquos locos per aërem illæfos de-
 latos esse, hystoriæ attestentur. Deinde hanc quoq; causam ad- 4
 ferunt, quod omnes Sagæ, quamuis diuersis in locis torturæ
 subiectæ sint, vno tamen ore omnes eadem confiteantur ad ex-
 tremum vsq; vitæ spiritum. Primùm enim omnium confessi-
 ones in descriptione loci, cum vera & reali Topographia mon-
 tis ipsius congruunt, nimirum montem altum esse & præru-
 ptum, & in vertice planiciem aliquam habere, arboribus densis
 coronatam. Secundò omnes idem dicunt de coquo Sagarum
 & ferculorum generibus, de archisponsa, de eis quæ in choreis
 labuntur, eoq; anno periculum combustionis eas subituras
 minantur. Deniq; omnes affirmant, cum à baiulis suis deferri 5
 debent, se præmoneri ne signo crucis se muniant, Deïue no-
 men inuocent, nullamq; vocem edant, aiunt quoque siquæ
 à suo amasio non inuitetur, eo anno huic mortis instare pe-
 riculum. Ioannes Bodinus de Dæmonoman. lib. 2. cap. 4. scri- 6
 bit: Comitijs Lamiatum præesse hircum ingentem, nigrum,
 adstantes ratione humana compellantem, in eius ambitum
 saltare omnes, tùm vnumquemque posteriores illius partes
 cum ardente candela osculari: hoc factò, hircum absumi igne,
 de cuius cinere singulos capere, vt eo bouem inimici necarent,
 huius ouem, illius equum, hunc hominem languore, illum
 morte afficerent: postremò Diabolum voce terribili hæc verba
 intonare, vlciscimini vos, aut mortē oppetitis: ita singulos ope
 Diaboli redire qua venerant. Et magnos sæpè choros earum 7
 esse, refert Paracelsus ad eò vt turmatim aliquando, militum
 instar, ex ordine super pagos, montes, conualles ferantur.
 Vulgus hunc chorum Lamiarum vocat, *das wütende Heer*. De 8
 earum aurigis seu baiulis idem Paracelsus in sua magna Philo.
 ita scribit: Sagarum amasij siue ascendentes, spiritus sunt, per se

quidem invisibiles, tactu tamen instar venti perceptibiles, & possunt fictitiam formam pro Sagarum voluntate recipere, & eos certis temporibus, locisq; cum suis Sagis convivia celebrare, & eas ad constitutum locum sine omni latione convehere, non aliter quàm ventus validus plumam à terra sublatam in
 10 aëre circumfert, donec in certum locum deponat. Theophrastum sequitur Scribonius in sua Physiologia fol. mihi 65. vbi scribit: Dæmones si voluerint Sagas quasdam cæteris adesse, eas deducunt ad locum vbi congregatio illarum futura sit, siue per caminum, siue alia quacunq; via, flantes nimirum post tergora Sagarum. Quemadmodum ventus spirans plumam à terra eleuat in altum & ante se, donec eò loci veniat, in quo steterit.

11 Haec Scribonius. Paracelsus in sua magna Philosophia & occulta Philos. tale vnguentum Lamias ex carne recens natorum infantium in pulmenti formam coctum, & cum herbis somniferis, quales sunt Papauer, Solanum, cicuta, & c. conficere docet, quo si se inunxerint, & hæc verba pronunciarint, *Oben auß/vnd nirgent an/* confestim eas per caminos & exigua foramina fenestrarum aut parietum, ope Diaboli auolare. Verum minimè credibile est, huic soporifero, foedo & horribili vnguento tantam inesse vim, vt volatiles ex eius inunctione reddantur Sagæ, sed illud ipsum est tantummodò Sacramentum Dæmonum, per quod suas præstigias exequuntur. Doctissimus Germaniæ nostræ Plato, Ioachimus Camerarius in Proœmio Plutarchi de defectu oraculorum fol. 332. scribit: De epulis quidem lautiss. collatis & appositis, non fingi quæ nunc quoque memorantur, prouerbum etiam testari possit, Pasetis dimidium obuli, quod assis fermè erit pretium. Habui notos homines, neque leues & non indoctos, qui affirmabant, se audisse secum colloquentes disertè, eos, quos tunc interuallo multorum millium pass. abesse certò scirent. Pròditum etiam scriptis veterum, & narrationum multorum nostris temporibus

bus cognitum est, fremitus, strepitus, sonos tam letos quam tristes, Musicas etiam Symphonias & Cytharæ modos, apparente nemine vsquam, venationesque in syluis auditas, obiectos etiam errores, & exercitus visos monstrosos constat. Ad quæ antiquitas Satyrorum & Faunorum appellationes accomodauit. Et paulò ante scribit: Compertum est, quendam nocte lanium, qui sunt ferociores pleriq; & audaciores, iter per nemus quoddam facientem, audisse intra arbuſta colloquia quædam lasciuia plena cum risu & iocis. Ibi ille, quemadmodum ipse postea recitauit, primùm consistere, deinde accedere propius atque introspicere, & tandem etiam introire. Tùm verò subito euauisse conspectas ab ipso humanas species virorum & mulierum, relictis mensis extractis, cum poculis & cæteris vasculis epulorum & vini, in quibus & scyphi argentei viserentur: Non voluisse autem se ita simpliciter discedere dixit, & venisse in mentem sibi aliquid de ea copia, quæ ante oculos versaretur, esse auferendum. Sublatis igitur scyphis duobus, ita tùm abijisse. Manè verò ad magistratum oppidi sui scyphos eos detulisse, & quomodo illi ad se peruenissent, demonstrasse. Magistratus signa agnouit eorum, qui in consilio publico conuenire deberent. Accersit igitur eos, & scyphos cognoscere iubet, si ipsorum sint. Agnoscunt & suos esse aiunt, & mirati quid de ijs factum sit. Iubet ergò domum eos ire & videre, nunquid suos fortè apud se reperiant. Eunt, non inueniunt. Redeunt & creptos sibi esse indicant. Ita mulieribus ipsorum in suspicionem venientibus, comprehensæ illæ, & indicato sodalicio precipuarum in eo oppido foeminatum, mirificæ res & incredibilia facinora exquisita cognitæque fuerunt. Idem aliquando post lanium, cùm idem nemus sub vesperam fortè equo vetus transiret, & ad illum locum à se dudum disturbatæ societatis peruenisset, obuiam se habuisse narrauit, equitem terribili specie, & impetum stricto gladio in se fecisse, cum quo, nam

& se suum gladium eduxisse, fermè dimidiam noctis dimican-
do consumpsisse. Fuisse autem eam defatigationem suam, vt
postridiè decumbens multis diebus in morbo lecto affixus iacuerit. Vidi arborem magnam & ramis densam, sed planè aridam ante oppidum, cuius in hac mentione nomen ponere non est visum, in qua conuenisse tale Sodalitium, comprehensæ in maleficio quædam indicassent. Iam suam aliquas Sagas formam in animalis alterius figuram mutasse, vt verbi
13 causa, felis, traditum scimus. Hucusque Camerarius. Et denique prædicti plerique omnes ad stabiliendam eorum opinionem, exemplum Christi adferunt, quòd is à tentatore Diabolo corporaliter ex deserto super pinnaculum templi Hierosoly-
14 mitani, & inde in verticem excelsi montis subductus sit. Cùm autem hæc de corporali volatu & baiulatione Lamiarum in aëre, & commensationibus cum suis Dæmonibus, nocturnisque tripudijs, nullis critirijs, siue normis certitudinum, notitijs videlicet communibus, vniuersali experientia, Syllogismi bonæ consequutione, vel verbo Dei expresso (sine quibus mens hu-
15 mana nullis asseuerationibus credit) sint confirmata. Maior pars Theologorum, Iurisconsultorum, Medicorū & Philosophorum statuit, hæc omnia figmenta, & prodigiosas ac aniles fabulas esse, similes fabulis Vergilianis de ijs, quæ in campo Elyseo geruntur, & non minùs absurda, quàm sunt ea, quæ nugacissimus Paracelsus in sua occulta & ad Athenienses philosophia, de Nymphis, Syluis, Dryadibus, Euestris, Melusina, monte Veneris, in quo Danhuserus cum Venere habitârit, nugatur, & pro veris asserit, statuuntque post inunctionem eas in profundum somnum incidere, & à Diabolo forti quadam
16 imaginatione phantasijs eiusmodi occupari. Venusta fabula de locis inferorum, de animabus ex hac vita ereptis, eorumque tormentis & lætitijs beatorum extat apud Vergil. 6. Aeneid. Vnde

Vnde Pontificij suum purgatorium extruxerunt. Paracelsus 17
 Dei & hominum irrisor suis blasphemis & monstrosis fabulis
 quæ in philosoph. ad Athenien. de Syluis & Nymphis scribit,
 ipsum Vergil. longissimè superat. Is siquidem pro veritate con-
 stanter asseuerat Deum præter homines Adami posteros, alia
 quatuor hominum genera, ratione, carne & ossibus prædita,
 creasse, eosq; in singulis elementis habitandos collocasse, in
 quibus singuli suam haberent Rempubliam & ex negotiatio-
 ne ac laboribus victum & amictum sibi comparare, & eos ho-
 mines qui in terræ visceribus habitant, vocat pigmeos & Gno-
 mos, qui in aquis Nymphas & Vndenas, qui in aëre Sylphos &
 Melufinas, quos solos cum hominibus Adami posteris com-
 mercium habere, & ex mutua commissione liberos generare,
 nugatur. Qui in igne sunt, Vulcanos appellat. Addit quoque 18
 blasphemus ore adhuc incertum esse cuius generi hominum
 vera fides in Deum sit data, & via ad salutem patefacta. Melusi. 19
 na Gallicanum fuit monstrum in forma venustissimæ mulie-
 ris, eius fabula extat in libello Germanico ex Gallica lingua
 translato, quam Paracelsus non fabulam, sed verissimam hi-
 storiam esse, nugatur. De Danhuseri fabula in monte Italia 20
 cum Venere per integrum annum commorantis, extat quoq;
 vetus cantilena Germanica, quam & ipsam Paracelsus pro ve-
 ro asseuerat, quæ sanè Paracelsi nugæ prodigiosæ, non argu-
 mentis sed flagris erant refutandæ. Sed ad institutum redeo.
 Dixit Lamias virtute vnguenti in profundum somnum inci- 21
 dere, & Diabolum in somno earum imaginationi talia phan-
 tasmata, de volatu, choreis, imprimere, & in tali phantasma-
 te eas donec euigilent detinere, corpore interim in lecto aut cu-
 bili quiescente. Suppeditat enim illis fraudulentus ille magister
 naturalia quædam pharmaca, quibus ubi se inunxerit cōfricue-
 rintq; per fornacem mox se evolaturas ac per aërem lōgè lateq;
 auagaturas ad tripudia, dulcissima symposia, concubitus, & gra-
 tissima.

tissima rerum spectacula, cōfidant: q̄ tamen per insomnia ipsis
 ingerit mille artifex, vbi ab inunctione somniferi omninò vn-
 guenti, in profundissimum lethargicumq̄; somnum delabun-
 22 tur insciã, vt VVierus cap. 11. de Lamijs scriptum reliquit. Et hæc
 ne somnia videantur, libuit adducere, quid solertissimus occul-
 tarum causarum indagator Ioannes Baptista Porta Neapolita-
 nus lib. 2. cap. 26. Magiã naturalis, siue de miraculis rerum natu-
 ralium, scribit: Adeò, dira, inquiens, cupido hominum mentes
 inuasit, vt quæ natura mortalium commoditati elargita est, ab-
 utantur, vt multis horum simul coaceruatis componant La-
 miarum vnguenta: quæ quanquam ipsæ superstitionis pluri-
 mum admiscent, naturali tamen vi euenire patet intuenti:
 quæq; ab eis acceperim, referam. Puerorum pinguedinem ahe-
 neo vase decoquendo ex aqua capiunt, inspissando quod ex eli-
 xatione vltimum nouissimumq̄; subsidet. Inde condunt, con-
 tinuoq̄; inseruiunt vsui: cum hac immiscent eleoselinū, aconit-
 um, frondes populneas, & fuliginem. Vel aliter sic: Sion, aco-
 rum vulgare, pentaphyllon, vespertilionis sanguinem, sola-
 num somniferum, & oleum (etsi diuersa commiscent, ab ijs pa-
 rum dissidebunt) simul conficiunt, partes omnes perungunt,
 eas antea perfricando vt rubescant, & reuocetur calor, rarumq̄;
 fiat quod erat frigore concretum. Vt relaxetur caro, aperian-
 turq̄; pori, adipem adiungunt, vel oleum ipsius vicem subiens,
 vt succorum vis intrò descendat, & fiat potior vegetiorq̄; id ef-
 fe in causã, non dubium reor. Sic non illuni nocte per aëra de-
 ferri videntur ad conuiuia, sonos, tripudia, & formosorum iu-
 uenum concubitus, quos maximè exoptant: tanta est imagina-
 tionis vis, impressionum habitus, vt ferè cerebri pars ea quæ
 memoratiua dicitur, huiusmodi sit plena: quumq̄; valdè sint
 ipsæ ad credendum naturæ pronitate faciles, sic impressiones
 capeffunt, vt spiritus immutentur, nihil nocte dieq̄; aliud cogi-
 tantes: & ad hoc adiuuantur, quum non vescantur nisi betis, ra-
 dicibus,

dicibus, castaneis & leguminibus. Dum hæc pensiculatiùs 24
perquirendo operam nauarem (ancipiti enim immorabar iu-
dicio) incidit mihi in manus Vetula quædam (quas à strigis,
avis nocturnæ similitudine, striges vocant, quæque puerulo-
rum sanguinem è cunis absorbent) spontè pollicita, breuis mi-
hi temporis spacio allaturam responsa: iubet omnes forâs egre-
di, qui mecum acciti erant testes, spolijsque nudata, tota se vn-
guento valdè perfricuit, nobis è portè rimulis conspicua: sic so-
poriferorum vi succorum cecidit, profundòque occubuit so-
mno. Fores ipsi patefacimus, multum vapulat: tantaque vis
soporis fuit, vt sensum eriperet. Ad locum forâs redimus. Iam
medelæ vires fatiscunt flaccescuntq;. A somno sevocata, mul-
ta incipit fari deliria, se maria montesque transmeasse, falsa de-
promens responsa. Negamus, instat: liuorem ostendimus, per-
tinaciter resistit magis. Hucusq; Ioannes Baptista. Simile ex-
emplum, in Ducatu Megapolensi ante annos non ita multos
accidisse viri fide digni referunt. Mulier quædam Megapolita-
no cuidam nobili diu & fideliter inseruiens, à Veneficis paulò
post concrematis, fortilegij accusata est, & quòd aliquoties cum
ipsis in monte Bructerorum fuerit. Id Dominus qui alioquin
fœminam propter sedulam rei domesticæ administrationem
amabat, ægrè primùm tulit. Post vix adduci potuit, idem vt cre-
deret. Tandè cum famulam ea de re alloqueretur, respondit
stolida. Confessionem de migratione in montem Bructerorū
veram esse, imò sequente nocte necessariò cum reliquis eò ipsi
transuolandum esse. Nobilis noctu adiunctis sibi pastore & do-
mesticis mulierem diligentissimè in conclauis custodit, explo-
raturus vtrum transuolare velit. Sed ecce: Postquam vnguen-
tis corpus suum illeuit, in profundum somnum ita incidit, vt
nec illa nocte nec sequente die excitari potuerit. Altero autem
mane interrogata, respondit, se in montis Bructerorum conuē-
tu cum reliquis Veneficis reuera fuisse, nec aliud sibi persuaderi

F

stolida

24. stolidi passiva est. Cum itaque actiones seu passiones Lamiarum similes sint furiosis, idem de illis quod de furiosis dici potest. Dæmones enim consecuti potestatem, diuina permissione, species eiusmodi formandi, & eas in animales spiritus imprimendi, talibus formis ostendunt personas modò lætas, edendo, bibendo, saltando, canendo, Venerem exercendo : modò tristes, quæ nihil non mali fabricent vel patiantur : modò humanas, modò bestiales, modò opprimentes, modò volantes, & animæ sensus ijs infigitur tanquam rebus ipsis. Vt rectè VVier^o

25. de Lamijs c. 10. scribit. Et quod miretur aliquis, de futuris verè deinceps contingentibus homo insomniis sæpissimè concipit. Multa enim sic audiri, multa dici videntur. Cuius illustre exemplum est apud Ciceronem lib. 1. de diuinat. de duobus Arcadibus amicis qui cum iter facientes Magaram venissent : alter ad cauponem, alter ad hospitè diuertit. Et huic q̄ in hospitio erat, concubina nocte visum fuit in insomnijs, alterū orare vt subueniret, q̄ sibi interitus à caupone pararetur : idq̄; cum p̄ nihilo haberet, alter denuò idē rogare visus est, vt quoniā sibi viuo nō subuenisset, mortem suam ne inultā esse pateretur, se interfectū in plaustrum infra stercus à caupone coniectum esse, & c. Manè igitur, vt admonit^o erat, surgens bubulco ad portam præsto fuit, quærens qd̄ in plastro esset, mortuum eruit : bubulcus perterritus aufugit. Caupo re patefacta pœnas dedit. En imaginatio nem nocturnam & somnium Arcadis de familiari suo verissimum. Similiter etiam Simonides, vt idem Cicero refert, cum ignotum quendam proiectū mortuum vidisset, eumq̄; humanisset, haberetq̄; in animo nauem conscendere : moneri visus est in somno ne faceret, ab eo quem sepultura affecerat : si enim nauigasset, eum naufragio esse periturum. Redijt itaq̄; perierūt ceteri, qui tūm nauigassent. Ita sæpè animus hominis in somno præsentia cernit, futura prævidet, meminit p̄teritorū. Vt Scri-

26. bonius in sua Sagarum Physiologia scribit. Quod autem eius :
modi

modi Lamia & malefica non transferantur localiter ad ea loca in quibus se fuisse dicunt, sed phantasticè tantùm, illusionè dæmonum, iam olim in concilio Aquirensi est decisum, vt referatur in c. Epif. 26. q. 5. vbi inter alia dicitur. Quapropter sacerdotes pecclesias sibi commissas, populo Dei omni instantia prædicare debent, vt nouerint hæc omninò falsa esse, & nò à diuino, sed à maligno spiritu talia phantasmata mentibus fidelium irrogari arbitramur: siquidem ipse Satanus, qui transfiguratur se in angelum lucis, cùm mentem cuiuscunque mulieris ceperit, & hanc per infidelitatem sibi subiugauerit, illicò transformatur se in diuersarum species personarum, atq; similitudines, & mentem quæ captiuatam tenet, in somnis deludens, modò læta, modò tristitia, modò cognitas, modò incognitas personas ostendens, per quæq; deuia deducit, & cū solus spiritus hoc patitur, infidelis hoc non in animo, sed in corpore evenire opinatur. Quis enim in somnijs & nocturnis visionibus non extra seipsum deducitur, & multa videt dormiendo, quæ nunquã vigilando viderat? Quis verò tam stultus & hebes sit, quæ hæc omnia, quæ in solo spiritu fiunt, etiam in corpore accidere arbitretur? Cùm Ezech. Prophe. visiones Dõi in spiritu, non in corpore vidit & audiuit, sicut ipse statim inquit. Fui in spiritu. Et Paulus nò audet dicere, se raptum in corpore &c. His procul dubio de causis beatus Germanus existimauit fieri non posse, vt mulieres nocte simul in caupona essent, & mariti laterib' accubarent. Legitur enim in eius vita, quod cū nocte quadã in diuersorio mensa iterum à cœna sterneretur, admirans inquisierit ab hospitibus, cui cœna pararetur? eiq; responsum sit, bonis illis viris ac foeminis quæ nocte vagantur. Itaque sanctus vigilare statuit, & ecce multitudinem ad mensam, virorum ac mulierum venientem: quibus ille mandans ne abirent, tota familia excitata quæsiuit, num quæ ex ijs cognoscerent? His õnes vicinos ac vicinas esse dicentibus, singulorum adibus perscrutatis, omnes in suis lectulis decubentes inuenit. Itaque statim õnes adiurauit:

- 28 raut: qui se Dæmones esse confessi sunt. In eadem quoque sententia fuit D. Lutherus: Nam cum aliquando coniunx sua ipsi referret à Diabolo puerperam in aërem sublatam fuisse, respondit in hæc verba: *Es hat der Brawen also gedaucht/ als si säre sie der Teuffelinn die Lufft / dann er machet die Leuthe schlafs sendt / welches er auch leichtlichen thun kan / vnnnd machet Gausckelwerck ihnen vor den Augen / darmit sie spielen so lang sie erwachen.*
- 29 Philippus Melanthon in libello suo de anima: Quartum genus somniorum est diabolicum, vt cum Veneficæ videntur sibi interesse conuiujs, ac ludis, cum sæpè compertum sit eas nusquam abijsse sed dormientes gestu & clamore somnia
- 30 conuiuiorum & saltationum significasse. Ioannes Tritemius in tractatu de Maleficis: Diaboli noctibus aliquando demontibus turmatim egrediuntur, mirādas stupendasq; in campis ducunt choreas, & quasi vnius ducis metuentes imperium, subito euanescent ad signum, & ad sua diuerticula reuertuntur. Interdum nolarum inter eos auditur sonitus, & se nonnunquā spiritus esse hominum, vita defunctorum mentiuntur. Nihil magis quærunt quam metum hominum & admirationem.
- 31 Vlricus Molitor Constantiensis V. I. Doctor & Professor Papiensis in dialogo suo de Lamijs & Pythonicis mulieribus. Tertia determinatio est, quòd Diabolus permittente diuina clementia, ob incredulitatem hominum, vel aliam causam, possit perstringere oculos, aliósque sensus hominum obstruere: ita vt homines credant se alicubi esse, vbi tamen non sunt, vel videre id quod in se tale non est, vel apparere aliter quàm sit.
- 32 Recenset etiam D. Alciatus Iurisconsultus doctissimus libro octauo. Parergon iuris cap. 22. Hæreticæ prauitatis, vt vocāt, inquisitorem in subalpinis vallibus, aduersus hæreticas mulieres, quas veteres Lamias, nos strigas vocamus, inquisuisse, & supra centum flammis consumpsisse: quotidieq; ceu noua holocausta alias super alias Vulcano obtulisse, è quibus non paucæ hel-

cæ helleboro potius quàm igne purgandæ videbantur : donec
 rustici arreptis armis vim illam inhiberent, & negotium ad Epi-
 scopi iudicium deferrent. Et post: Et quamuis aliqui ex mari-
 tis, magnæ fidei homines asseuerarent, eo potissimum tempo-
 re, quo illæ in ludo & choreis, sub Tellina arbore fuisse dicebã-
 tur, se exploratum habere, in lecto potius secum fuisse : tamen
 respondebatur, non illas, sed cacodæmonem potius, vxoris for-
 ma assumpta marito illulisse. Atque ego replicabam : cur non
 potius cacodæmonem cum suis dæmonibus, illam verò cum
 marito fuisse præsumis? cur verum corpus in ficto lusu, phan-
 tasticum in vero lecto comminisceris? quid hîc opus est vsque
 ad eò augere miracula, & non tam Theologum quàm *τελεσι-
 λογον* agere, sæuiorémque partem in pœnis eligere? Constabat
 ex illis actis, semel in eo ludicro per quandam mulierculam no-
 mine Iesu appellato, omnem illum apparatus, omnes salta-
 trices cum amasijs suis repentè euanuisse, quî fieri id potuit, si
 vera fuissent corpora & non phantasmata, & Tantalii horti, q̄
 apud Philostratum libro quarto, etiam Apollonius Tyanneus
 censuit : & apud Plutarchum in Brutivita C. Cassius. Nam &
 Medici maximos effectus corruptæ menti, imaginariæque lu-
 dificationi tribuunt : Vnde Ephialtici, afflati, superstitiosi, in-
 cubirati, amore furentes, imaginosi, Lycaones, Cynanthropi,
 qui tamen medicamentis curantur : videnturque hæc esse, quæ
 Plinius & alij veteres, Faunorum ludibria appellant, pœonia-
 que herba emendari consuêrunt, vt etiam harum plerasq; cu-
 rari posse sit verisimile, nisi quòd pauperes & foemellæ omnes
 sunt, quibus talis facultas non suppetit. Ego certè magis iuri
 Pontificio, communiq; nostratum doctorum interpretationi,
 hac in quæstione, quàm Theologis istis tribuerim, maximè in
 re à Synodo decisa in Concilio Aquirensi. cap. 1. vbi talia phan-
 tasmata mentibus à maligno spiritu irrogari ait. Et rursus : in-
 fidelis, inquit, non in animo, sed in corpore euenire opinatur :

quis enim in somnijs, & nocturnis imaginib⁹ non extra seipsum deducitur? quæ etiam videtur fuisse Augustini sententia lib. 18. de Ciuit. Dei cap. 18. vbi verum, inquit, corpus nulla arte dæmonum conuerti potest, sed phantasticum: quod etiam cogitando siue somniando prerum innumerabilia genera variatur: & cum corpus non sit, corporū tamen formā capit, sopitis aut oppressis corporeis sensibus, ita vt vera corpora alibi iaceant, sensibus obseratis. Nec refert, quod ibi Herodiadi aut Dianæ honor exhibetur. Hactenus Alciatus. Et Paulus Grillandus Iurifconsultus de Sortilegijs cap. 10. refert sequentia. Quidam maritus ex oppido agri Sabinensis habebat vxorem maleficam siue strigam, vt vulgò dicunt. De crimine autem solū erat suspicio, non certa notitia. Nam cum aliquoties à marito rogaretur, num eius esset professionis, negabat constanter. Crescente porrò rumore, & viris fide dignis apud maritum eius flagitij vxorem insimulantibus, quòd ea familiariter vteretur alijs mulieribus, huius criminis ratione cognitis, cum quibus etiam se turpibus miscere sceleribus, & nocturnos agere coetus videbatur: decreuit maritus ipsam in eiusmodi operibus obseruare, & apprehendere, & cepit plurimis noctibus diligenter & attentè inuigilare, noctesq; circiter duodecim egerat insomnes, attendens studiose, num illa aliquòd ad dæmonum lusum vel aliud maleficium noctu evagaretur, & num penes se in lecto permaneret, nocte tota quando lectum conscendisset: nihilq; vnquã fraudis comperit, sed manibus illam semper in lecto contrectauit. Quum verò post dies paucos vnà cum quibusdam alijs de eodem crimine accusatis in carcerem conijceretur, subdereturque quæstionibus, confessa est demùm, se tali interfuisse lusui vnà cum alijs mulierculis incarceratis, flagitijq; huius reis, tali die, vndecimo mensis, &c. tali nocte, hora tali, &c. idem ferebantur & aliæ. Maritus verò in coniugis patrocinium asserebat, præstito iuramento grauissimo, eam illa nocte designata, & maxi-

maximè illa hora, secum decubuisse in eodem lecto: & se eam
 tum non studiosè semel tantum tetigisse, sed pluries, ac eū ea lo-
 quutū fuisse. Haftenus Grillandus. Ioannes Fichardus consil. 34.
 III. nu. 2. Das ich aber so viel auff das Nachtfahren/tanzen/auch
 gemeinsamen/nit gib/darzu bewege mich/das ich befinde/ das viel
 trefflicher gelehrter Leut von alten vnd auch zu vnsern zeiten/ stat-
 lichen darthun vnd aufführen (etiam cum autoritate Canonum
 sanctorūq; Patrum) das es mit dem Nachtfahren/ vnd solchen
 nächtlichen Tänzhen vnd Conuiuijs, desgleichen auch den Leibli-
 chen Vermischungen / so die bösen Geister mit solchen Weibern
 vollbringen sollen / ein lauter Traum / Gespenst/ triegeren/ vn-
 glaublich vnd vnmöglich ding seye. Martinus Biermannus in 35:
 suis Thesibus de Magicis actionibus, Thes. 18. Hinc per quietem
 somnia mouet prodigiosa, quibus volare, cœtus Magorum fre-
 quentare, complices agnoscere, commestationes & tripudia ce-
 lebrare, aliāq; peragere videntur sibi homines dementati: quæ
 & ipsa expergefacti (vt est amentia) pro veris constantissimè al-
 seuerant. Quam vt rem perficiat, adiumenta quædam sumit na-
 tura. Nam & soporiferas inunctiones imperat, & cibos præbet
 flatulentos, ad suscitandum fouendūq; turbulenta somnia pol-
 lentes, apium, cepas, fabas, phaseolos & alia. Possem plurimo-
 rum testimonia adducere si opus esset. Non obstant superius
 adducta. Ac primū, quòd interdum Diabolus Magos per 36:
 aërem ad longinqua regna deducat. Nam cum tantæ sint vi-
 res dæmonum non negant prædicti, Dd. quin Diabolus inter-
 dum Magos qui sponte sese cum anima & corpore ipsi deuoue-
 runt in altum tollere possit. Prout nota est historia, de Apol- 37:
 lonio Thyanneo excellente Mago & Necromantico, qui Ro-
 mæ cum apud Seuerum Imperatorem facinoris accusatus esset,
 & Imperator ipsum in carcerem conijciendum iuberet, è con-
 spectu Imperatoris disparuit, & à Dæmone Putæolis in
 Campaniam est deductus, vbi eo die conspectus fuit. Et 38:
 de Io-

de Ioanne Fausto VVitebergæ temporibus diui Lutheri com-
 morante, qui pallio insidentes, non tantum ipsi, sed & alij socij
 39 per aërem ad longinqua regna deducti & baiulati sunt. Quod
 verò Lamia prædicto modo per caminum aut alia loca angu-
 stiora scopis insidentes per aërem ad montem **Blockberg** voli-
 40 tent, hoc fabulosum esse asserunt, & quidem rectè. Propterea
 quòd essentiam suæ creaturæ mutare non possint, vel efficere
 vt vnum corpus per aliud sine vni⁹ vel amborum iniuria trans-
 eat, aut maius corpus penetret per spacium improportionatū,
 vt ita dicam, loco, videlicet quòd per foramina domorum exi-
 gua ingrediantur tales fœminæ: hæc per Dæmones non magis
 fieri possunt, quàm vt camelus transeat per foramen acus. Ha-
 betur hoc à Christo ipso pro *à Suværæ*. Corpus enim, & quicquid
 loco circumscribitur, hoc est, vt ita loquar, omne *τόπιον* ac lo-
 catum, debet esse suo loco proportionatum. Alioquin corpo-
 rum penetratio, admittenda esset: quod contra naturam & o-
 41 mne physicum principium est. Non obstat exemplum tenta-
 tionis Christi, quod à supradictis ad stabiliendam eorum opini-
 42 onem adfertur. Ad hoc enim eleganter doctissimus quondam
 Germaniæ Theologus Martinus Bucerus in lib. 1. Samuelis ca.
 28. respondet. Deus non permisit Satanæ, vt per carmina & in-
 cantationes Christum in ea loca quæ memorata sunt, perduce-
 ret, sed Christus tentatus sua sponte non fascinatus in illa loca
 profectus est, nostro omnium bono, quem per infirmitatem,
 per omnia similiter nobis tentari conueniebat, vt sic probatus
 nostræ infirmitati condoleret. Nam consultum non est pijs de
 hac re inquirere, prout Augustinus Marloratus cap. 4. Matt. v. 5.
 43 ait: Quomodo Christum Diabolus sustulerit, vñe coactum
 an voluntariè sequentem, an per aëra deportatum, imò verò
 an re ipsa euectus sit in sublime, an verò per visionem id factum
 44 sit, consultum non est pijs hac de re inquirere. In Oppido N,
 quidam rusticus combustus fuit, propterea quòd confessus erat,
 se in

se in monte Bructerorum per plures annos coquum Lamiarū fuisse, & conductum à Dæmone sub specie nigri hominis in agro obambulantis : etiamsi ipsius vxor affirmaret, nunquam Calendarum Maij, aut reliquis temporibus noctu eo è lecto caruisse. Non obstat tertio exemplum à Camerario allatum. Ad 45 illud enim Augustinus Lerchemer in suo Germanico Tractatu *Von Zauberer* Heidelbergæ edito, ita respondet. Exemplum à D. Ioachimo Camerario allatum, ipsis mirificè placet. Mulierculæ hæ non fuerunt in sylua sed domi suæ dormiêrunt & somniârunt, interim Diabolus pocula argentea ex scrinijs earum abstulit, & ad locum illum, vbi præteriturum lanium sciebat portauit, saltem vt hac ratione delusas scæminas in discrimen vitæ adduceret, quod & factum, si ipsæ pocula ad locum istum attulissent, proculdubio in fuga ne proderentur abstulissent. Diaboli fuerunt non homines. Nec obstat deniq; quòd La- 46 miarum confessiones inter se congruunt, vt quòd illa hora vel die fuerint in monte Bructerorum vel alibi &c. Nam cùm à Diabolo sint illusæ confessiones quoque tales prorsus sunt erroneæ. Sed vt hoc verum esse ostendam, referam historiam 47 omnibus notam. Ariolus vel Pythius quidam cui hætenus iudex fidem apposuerat, ad eum peruenit, dicebátque se adhuc vnâ maleficij ream indicaturum, nisi iniquè ferret: prætor annuit. Is eius vxorem etiam talem esse ostendit, ac ne quid hac in re hæsitaret, palàm se id demonstraturum, ostendit, horâque præfigit, qua eam reliquarum Sagarum conuentui & choreis interesse, suis ipse maritus testaretur oculis. Consentit iudex vel prætor. Qui statuta hora quosdam amicos & consanguineos in eadem mensa secum & cum coniuge cænare voluit, suppressa interim cõuocatae societatis causâ. Hinc designata ab ariolo hora, mensa surgit, iubetq; omnes simul cum vxore permanere, nec priùs loco dimoueri, quâ ipse rediret. Deductus porrò ab ariolo quò is voluit, Lamiarū cœtū, choreas, & nescio

G

quas

quas alias voluptatū illecebras, quibus ipsius intererat coniunx, reliquarum delicias sectata, non obscure videbatur spectare. Mox domum reuersus, amicos vocatos eo quo reliquerat ordine, vnā cum sua vxore, lætos mensæ assidere comperit. Et cum studiose, num stationem deseruisset coniunx, percunctaretur: eam eidem affixam fuisse loco in eius absentia, vno ab omnibus affirmabatur ore: Itaq; rem omnem aperuit prætor, ob inflictam innocentibus pœnam serò pœnitentia ductus, Pythium accusatorem morte mulctabat. Hortor itaque iudices ne eiusmodi somnijs & illusionibus credant, fidemq; adhibeant, propterea quòd prorsus nulla earum mentio fiat in c. 44. *Von Anzeigung der Zauberey* constitut. Carolinæ, ne semetipsos, & illusas vetulas, in discrimen adducant. Quod si euidenter constet & probari possit eiusmodi Lamiarum baiulationes naturaliter fieri potuisse & factas esse hîc nihil impedit fidem adhibere.

CAPVT V.

AN LAMIAE CVM SATANA REM
VENEREAM EXERCERE
possint.

Summæ.

1. *Multi credunt Dæmonis congressum cum Lamijs verè fieri.*
2. *Verba Augustini.*
3. *Verba Lutheri.*
4. *Verba Danæi.*
5. *Verba Thomæ Erasti.*
6. *In eadem sententia fuerunt Sprengerus & Bodinus.*
7. *Theophrasti Paracelsi sententia de concubitu Dæmoniaci cum Lamijs.*

8. *Obie-*

- 8 Obiectio quorundam ex cap. 6. vers. 2. Gen.
 9 Lactantij, Tertulliani, & aliorum opinio.
 10 Confessiones Lamiarum de suis amasijs.
 11 Crebrior est opinio Dæmoniacos concubitus esse tantum illusiones.
 12 Verba D. Biermanni.
 13 Diabolus visum & tactum hominum decipit.
 14 Lamia vexatur morbo, quem incubum nominamus.
 15 Incubus qualis morbus.
 16 Verba Martini de Arles Theologi.
 17 Verba Nicolai Iaquerij.
 18 Verba Cassani.
 19 Exemplum illusionis Dæmoniacæ ex Leone Africano.
 20 Verba Iosephi Scaligeri doctissimi Europæ philosophi.
 21 Verba Davidis Chytrai.
 22 Verba Petri Martyris,
 23 Verba Vdalrici Molitoris.
 24 Verba Ioannis Fichardi.
 25 Nulla fit mentio in c. 44. Constit. Carolina concubitus Diabolici.
 26 Augustini supra allata sententia à Cardano refutatur.
 27 Filij Dei qui dicantur Gen. 6. vers. 3.
 28 Ficta fuerunt omnia quæ Poëtæ de Deorum libidinibus tradiderunt, & quod ex illis, vel ex imaginibus homines nati fuerint.
 29 Historia de Paulina Romana.
 30 Decij Mundi amoris impotentia.
 31 Amoris vis & pretium.
 32 Sacerdotes Isidis lenones.
 33 Iuuenis pro Deo coit.
 34 Lenocinij pœna.
 35 Historia de Sacerdote quodam ex Eusebio.
 36 Fucus sacerdotum in adulterijs.
 37 Sacerdotes semper pro Deo suo comedunt & coeunt.

38. *Lamiarum confessiones de Dæmoniaco concubitu sunt phantasia
& mera imaginationes.*

Sententia affirmatiua

1 **V**terius controuertitur ac disputatur. V-
trùm Lamia cum Diabolo concumbant & rem
habeant. Et sanè viri maximæ autoritatis, tam in
Ecclesia, quàm in foro, firmiter credunt, hunc
Dæmonis congressum cum Lamis verè fieri, nec
2 illusiones esse. Et primò omnium magnus ille Augustinus lib.
15. De Ciuitate Dei istam Diabolorum cum mulieribus copu-
lationem scribit ad eò certam esse, vt contradicere magnæ sit
3 impudentiæ. Lutherus quoque alibi huic sententiæ adstipula-
tur, & scribit: Potest esse, vt Diabolus rem habeat cum Lamis
& Sagis, sed quòd ex illo congressu liberi procreentur, hoc ni-
hil est. Quia Deus est creator & gignit homines per constituta
4 media. In eadem quoque sententia est Lambertus Danaus
in Ethica sua Christia. lib. 2. cap. 14. vbi scribit. Septimo deniq;
loco quaesitum est de Dæmonibus, vtrùm cum ijs coniungi copu-
lariq; prohibeantur homines & foeminae, & dubitant quidã,
vtrùm id fieri & accidere possit, qui si legerint quæ scribit Au-
gust. in lib. De Ciuitate Dei, de Dæmonibus, & eorum natura,
& vt pati queant, itemque, quod omnes admittunt, Dæmonũ
alios esse incubos, alios succubos: certè fatebuntur id esse ve-
rum, & sæpè mulieres maleficas cum dæmonibus coisse, & ex
eo coitu voluptatem sensisse, ex earum confessione scimus. Il-
li enim ad tempus induunt corpora, & aëris impulsu potest
excitari titillatio iucundusque aliquis in coitione sensus, qui
re ipsa concumbentes cum illis delectet. Olympias etiam il-
5 lius coitus cum dæmone signa in vtero gestasse dicitur. Item
Thomas Erastus de Lamis: Pro septima ratione hoc esto, quod
foedam & execrabilem exercent cum cacodæmone libidinem.
Certè

Certè singulos suos habent amafios, ornatu, aspectu, nomine distinctos. Et statim à contracta societate aut pactione congregari solent, sicut vniuersæ, vbicunque captæ fuerint, magno semper consensu asseuerârunt. Iacobus Sprengerus & collegæ 6 quatuor scribunt se plurimas Sagas supplicio vltimo addixisse, in Constantiensi & Ratisbonensi territorio, quæ omnes fatebantur Diabolos concubuisse secum. Iidem scribunt quoque semen viro antea ademptum, mulieris inde sinui in ipso actu instillari, atque hinc foetum concipi, progignique: quem tamen Grillandus ait non dicendum filium dæmonis, sed eius cuius erat sperma. Item Satanam dum ad choreas vxores translata sunt, dæmonem alium in forma succubi marito substernere, qui ad eò benè se accommodet coire volenti, vt etiam callidissimum quemq; falleret. Hanc opinionem multis confirmat exemplis Ioannes Bodinus de Dæmon. lib. 7. cap. 2. An Magi rem habeant cum Dæmonibus. Theophrastus Paracel- 7 sus de Maleficis cap. decimo quarto scribit: Non esse Diabolum qui rem habeat cum Lamis, sed ascendentem, verba eius sunt: Diabolus non est, sed Ascendens, qui eas ad malum incitat: Nam quemadmodum homines inter se boni & mali sunt, ita etiam Ascendentes, & ideò amat eas Ascendens, vt naturale semen corrumpat, easq; à maritorum congressu & amore abstrahat, & discordes reddat. Et illud corpus non Physicum est, sed contra naturam, nihil procreat. Qui- 8 dam ad stabiliendam hanc opinionem, quòd nimirum Dæmones possint mulierum concubitu frui atque generare, adducunt textum Genesis. 6. vers. 2. Quod filij Dei ad filios hominum ingressi sint, atque genuerint potentes & celebres viros. In hac opinione fuerunt Lactantius, Ter- 9 tullianus, alijque qui omnes ambiguitate vocabuli ducti arbitratiq; filios Dei, angelos, puròsque deos genitos

10 ex eis, quos partim Heroas partim Dæmones nominârunt. Et denique supradicti omnes Dd. ad confessionem harum mulierum prouocant: confitentur enim omnes se cum amasijs suis, quos nominant *Sûsholz / Eschhorn / Flederwisch / Schnurbusch* coijisse, & ex eo coitu voluptatem sensisse, seménque frigidum fuisse. Caterum sanior & magis receptior est sententia eorum, qui statuunt Dæmoniacos hos concubitus saltem illusiones esse, quæ etiam honestis & probis sæpè mulieribus accidunt. Quid enim commiscerentur spiritus, vt D. Biermannus in disputat. sua de Magic. Actio. Thef. XXXII. scribit, siue inter se, siue cum hominibus, qui nec moueri nec alterari possunt? Quæ autem esset libido generandi in illis, quorum genus nec numero singularium diminui, nec multiplicari potest? Quod si τὸ ἐπιθυμητικὸν istud cadit in spiritus, quomodo aberit τὸ ὁρεκτικὸν? quomodo autem vtrumque erit sine organis accommodatis? Corporei ergò spiritus fuerint. Veruntamen gaudent impurissimi genij impuritate hominum, ad eamque vi & fraude adigunt. Animo enim iam dementato lasciuam suggerunt speciem, tum affricu pruritus excitant, quibus agitati spiritus tanquam æstro exæstuant. Cum ergò soli pruriant Magi, & sint animo malè sani, nihil eorum confessio aliud confirmat, quàm se aliquid passos esse: at quomodo passi sint, ratio & fides

13 nulla erit. Hactenus Biermannus. Diabolus enim non modò hominibus oculorum aciem præstringit, & auditum obtusorem reddit, quod indè perspicitur, quando noctu tumultus ac turbas in ædibus quorundam excitat, perindè ac si omnes ollæ, lebetes, patinæ & canthari, in vnum coniecti frangerentur, cum tamen mane omnia illæsa & salua suo ordine & loco disposita conspiciantur: Verum etiam tactum ac ipsos tangendi palpandiq; actus ad eò decipit, vt si homo manibus aliquid contrectet, id tamen haudquaquã inueniat. Eadem ratione Sagæ & Lamia, vt Augustinus Lerchemer ait, decipiuntur, quando sibi

Sententia negantibus.

sibi falsò imaginantur, eas cum Diabolo rem habuisse. Non est naturale opus nec voluptas naturalis, sicuti ipsemet confitentur. Nam quid potest spiritus & corpus vitum efficere, quorum naturæ & proprietates prorsus diuersæ sunt, nec ad hoc opus idoneæ. Deinde cum Lamia, (vtpotè ob sexum & ætatem vt 14 plurimum pituitosa & ob animi affectus melancholicæ iuuen-
culæ, item propter absentiam plerunq; maritorum & amico-
rum suorum tristiores, & varijs curis cogitationibusq; implici-
tæ) obnoxia sint morbo, quem Medici incubum nominant, contingit sæpè, accedente præsertim illo sensu communi ab immundi spiritus assidua suggestione vitiatò, vt existiment verè se passas esse, quòd solum per somnum vel imaginatione in-
tensa innotuit. Dicitur autem incubus ad incubando vt VVie 15
rus lib. 3. cap. 19. scribit, quòd pondus quoddam nobis dormien-
tibus incumbere, & super nos consistere putamus, respiratio-
nem opprimens, & ob id vocem impediens: ita vt si velimus
clamare, non possimus, cum somnijs horrendis & imaginatio-
nibus plurimis nos ab alijs inuadi existimantes. Fit ferè noctu,
& à somni initio: & quæcunq; epileptici interdum vigilesq; pa-
tiuntur, hæc noctu & in somno ephialtici. Plinius modò sup-
pressiones, modò noctis ludibria, modò Faunorum in quiete
ludibria nominauit. Huc facit quòd doctissimus Theologus 16
Martinus de Arles in tractatu de superstitionibus c. 7. scribit: Et
non solum apud maleficas, sed & circa alias probas mulieres ac-
cidit hæc illusio: nam relatu cuiusdam sacerdotis habui his
temporibus, sibi in confessione reuelatum à quadam proba
muliere coniugata, cui sæpè in somnis videbatur realiter super
iumenta equitare per campos cum alijs, & sic incedendo super
aquam coire hominem cum ea, & sentire intensam concupi-
scentiam in actu, & hoc sæpè ei accidisse, quòd eum eius con-
fessor à me quæreret, quid aliud ad illam equitationem respon-
deri potuit, quàm quòd de prædictis maleficijs non realiter, sed
phanta-

phantasticè acciderit sibi, & hoc illusionè dæmonis secundum
 17 prædicta. Et Nicolaus Iaquerius in Flagello Hæretic. ca. 2. scri-
 bit: Frequenter contigit hominibus dormientibus interiùs fi-
 eri repræsentationes quarundam rerum, quas tunc ita existi-
 mant se facere, quas tamen realiter non faciunt, vel habere
 quas non habent, sed hoc duntaxat somniant. Et paulò post:
 Vndè contingit per hanc operationem viris dormientibus ali-
 quando fieri quasdam mulierum repræsentationes, & similiter
 fœminis, accedit fieri in somno repræsentationes virorum, &
 deindè sequi nonnunquam illusionibus mediantibus carnales
 18 immunditias. Et Cassanus inquit: Nullo modo credendum
 19 est, spirituales figuras naturaliter coire posse. Sed ad probãdam
 vanitatem falsitatẽq; Dæmoniaci concubitus, nullum illu-
 strius est exemplum quàm quod Ioannes Leo Africanus lib. 3.
 descript. Afric. adfert. In Africæ Fessæ, ait, esse maleficas, quæ
 videri volunt habere summam cum dæmonibus familiaritatẽ:
 dæmones autem vel rubros vel albos vel nigros appellant: atq;
 vbi alicuius fatum eloqui volunt, certis odoribus semetipsas
 fuffiunt, & affirmant eum tùm se recipere dæmonem quem
 accerferunt, inde mutata voce dæmonem in se loqui fingunt.
 Tùm qui rei alicuius explorandæ gratia venerunt, iam magna
 cum reuerentia sciscitantur ex illis, & tandem numerato dæ-
 moni pretiò discedunt. Sahacat has mulieres nominant. Si
 quando formosæ mulieres eas adeant, maleficæ earum amo-
 re non secus atque adolescentes puellarum accendantur, &
 in Dæmonis specie rogant, vt concubitus pro merce-
 de patiantur. Ita fit, vt dum se Dæmoniorum dictis
 paruisse putant, rem cum maleficis habuerint. Neque
 desunt quæ eius rei voluptate allectæ, maleficarum con-
 sortium ambient, & morbum fingentes, vnã earum
 ad se vocent, vel miserum eò mittant maritum: quæ re intel-
 lecta, mulierem à Dæmone quodam vexatam affirmat, eamq;
 ob

ob causam nullo modo liberari posse, nisi se illarum adiunxerit numero. His verbis miser ille tandem victus non modò permit-
tit id, sed & maleficarum ordini sumptuosum parat conuiu-
um: quo absoluto, ad tympanorum strepitum mirum in mo-
dum saltare solent, deinde vxorem dijs ventisq; committere.
Reperiuntur tamen, qui vel minimo negotio fustibus hunc de-
monem eijciunt. Alij daemónio se obsessos fingentes, non a-
lio modo maleficas illas decipiunt, quàm quo illorum vxores
sunt deceptæ. Sic ars eluditur arte. In hac quoque sententia 20
fuit doctissimus Europæ Philosoph. Iulius Scaliger de subtilita-
te ad Cardanum Exer. 355. Vbi inter alia modò recitatum ex-
emplum allegat, verba eius sunt: Hunc pilæ ludum ridere li-
cet, stomachari verò quæ de eorum coitu Psellus effutit, gigni
aliq;. Et D. David Chytræus in præfatione Panurgix. Sagæ 21
verò illæ ac anus miseræ, somniant se cum Diabolis colludere,
choreas ducere, concumbere, scopis insidentes per caminos e-
uolare. Petrus Martyr in lib. 1. Samuelis cap. 28. Sagæ autem 22
mulieres & viri malefici, vt istos spiritus ad se inuitarent, sole-
bant se perungere vnguento aliquo soporifero, deinde conijce-
re se in lectum: vbi ita profundè dormiebant, vt nec aciculis,
nec ignibus possent expergefieri. Interim Diaboli illis ita dor-
mientibus multa proponebant ludicra conuiuia, choreas & o-
mne genus voluptatum. Vdalricus Molitor Iurisconsultus c. 23
10. De Lamijis. Quinta determinatio, quòd Diabolus, siue vt in-
cubus, siue vt succubus pueros generare nullo modo potest: sed
huiusmodi pueri si inuenti fuerint, vel suppositi pueri, vel phā-
tastici existunt. Et Ioannes Fichardus conf. III. Es ist vngläub- 24
lich/ lauter Gespenst vnd Träume von der Weiber laublichen ver-
mischungen mit den bösen Geistern/ vnangesehen/ das die Inqui-
sitores hæreticæ prauitatis (ihres eygen nutzens halben) vnd ans-
dere/ solchen Vnglauben durch viel ertichter vnnnd Vnglaubwir-
diger Exempel/ wie dieselbigen in Malleo maleficarum, Formi-
cario,

H

cario,

cario, auch obgedachten D. Grillando, vñnd andern mehrn/ so an dem Bapsthumb hangen / gefunden werden / hefftig gesterckt / vñnd so viel als glaublich gemacht haben / auch wider alle Ver-
 25 nunfft vñd Naturlichen Verstandt. Nec vllus deniq; prudens aduocatus, inter Veneficij articulos talem concipere solet. *Itē wahr das N. mit dem Teuffel gebulet/* cūm prorsus nulla hac de re mentio fiat in cap. 44. constitut. Carolinæ. *Von Anzeigung*
 26 *der Zauberey.* Non obstat autoritas Augustini: Nam vt Cardanus de Varieta. lib. 15. cap. 80. scribit : Melius fecisset Augustinus, si à tam absurdis narrationibus abstinuisset. Nec obstat
 27 quoque allegatum cap. 6. vers. 2. Genes. Nam filij Dei ibi non fuerunt angeli, sed filij sanctorum Patriarcharum, qui ad veram, & non ad Cainicam Ecclesiam pertinebant, & qui alijs honesto vitæ exemplo præluere debebant: hi videntes filias illas hominum, procreatas in Cainica Ecclesia, formosas quidē, sed impias, tunc libidinoso amore accensi, eò quòd essent admodum pulchræ, acceperunt sibi vxores, ex omnibus quas elegerant, id est, non habita ratione vel pietatis, vel honestatis, vel affinitatis ex contractis matrimonijs iam ortæ: quæcunque oculis ipsorum placuissent, eas rapiebant sub prætextu matrimonij, & quidem quot volebant, easque, furentes libidine (etiam reclamantibus sanctis Patriarchis) dicebant vxores: & easdem repleta libidine, vbi fastidium earum cepissent, iterum repudiabant, aliàsque in harum locum sibi iungebant, obiecto Dei timore. Et ita miscebant se impiorum familijs: qua occasione facilè in Cainicam impietatem, & omnis generis scelera
 28 sunt pertracti. Vt D. Oslander ibidem scribit. Conficta enim fuerunt omnia, quæ per artem Poëtæ antiquitus de deorum libidinibus tradiderunt, & quòd ex illis vel virginibus, homines nati fuerunt: scripserunt enim hoc vel per adulationem ad magnorum virorum familias illustrandas, vel per
 pudo.

pudorem, ad obscuritatem generis, aut natalium turpitudi-
 nem tegendam, vel per timorem, ad stupra mulierum, aut a-
 dulteria celanda, vel etiam conficta fuerunt hæc per artem ad
 libidinem quorundam expetendam, qui plerunque aut lasciu
 fuerunt iuuenes, aut ociosi sacerdotes & forma & venustate
 mulierum templa frequentantium capti, vt VVierus de præsti-
 gijs Dæmon. cap. 26. lib. 3. ait. Prout constat ex his duabus hi-
 storijis. Erat Romæ (vt Ioseph. antiq. Iud. lib. 18. cap. 4. inquit) 29
 Paulina, mulier non minus probitate mōrum quàm natalium
 claritate illustris, adhæc opulenta & formosa, vt quæ esset in
 ipso ætatis flore, sed inprimis ornata pudicitia. Nupta autem
 erat Saturnino, viro tali coniuge dignissimo. Huius amore 30
 captus est Decius Mundus, iuuenis non obscurus in equestri
 ordine: & quia maior erat foemina quàm quæ corrumpi pos-
 set muneribus, eò magis accendebatur amantis insania, ita 31
 vt offerret ei pro vnica nocte ducenta drachmarum millia.
 Ac ne sic quidem valens eam flectere, non ferens amoris im-
 potentiam, decreuit morbum simul & vitam finire inedia.
 Hoc eius propositum non sefellit. Idem, libertani Mundi pa-
 ternam, varijs instructam, sed non probatis artibus: quæ
 indignè ferens obstinationem Iuuenis, blanda oratione con-
 uentum animare conata est, spem ei faciens, effecturam
 se vt patiatur Paulinæ complexibus. Cùmque ille preces
 eius libenter acciperet, ait sibi opus quinquaginta tantum
 drachmarum millibus ad expugnandam mulieris pudicitiam.
 Ita refocillato Iuene, & accepta quantam petierat pecunia,
 nouam doli viam ingressa est, videns Paulinam non capi pe-
 cunijs. Sciens porrò, eam vehementer addictam Isidis cultui,
 tale quiddam comminiscitur. Conuentis aliquot ex eius 32
 Sacerdotibus, accepta fide silentij, & quod efficacissimum
 est, ostentato præmio, in præsens 25. millibus, & alteris totidem

post nauatam operam, indicat eis amorem iuuenis, rogans ut omnibus modis adniterentur eum reddere voti compotem. Illi auri cupidine tacti, benignè sunt polliciti : quorum natu maximus properè se ad Paulinam contulit : & admissus impetratoque absque arbitris colloquio, venire se ait missum ab Anubide, capto ipsius forma, & iubente ut ad se veniat. Illa libenti animo accepit nuncium : moxque iactabat se apud familiariter notas mulieres, quòd dignata sit amore Anubidis : marito quoque indicat, condictam sibi cœnam & cubile Anubidis. Id eò facilius concessum est, quòd cognita & probata esset

33 viro coniugis pudicitia. Itaque in templum proficiscitur, & post cœnam, instante somni tempore, inclusa per sacerdotem, tenebris conciliantibus in latentem ibi Mundum incidit, totamque eam noctem obsecuta est iuueni, Deo se gratificari existimans. Eo deinde abeunte, priusquam sacerdotes doli conscij surgerent, Paulina mane ad maritum reuersa, congressum cum Anubide prædicat, & idem apud amicas quoque magnificis verbis exaggerat. Illis nec credere libebat, rei naturam considerantibus : nec mirari tamen non poterant, ob insignem mulieris pudicitiam. Die deinde post rem patratam tertia, Mundus adamatae fortè fortuna obuius : O factum benè Paulina, inquit, quòd & ducenta illa millia mihi seruasti, quæ potuisti tuis facultatibus addere, & morem nihilominus meæ voluntati gessisti. Nihil enim mea refert, quòd Mundum contempnisti, quandoquidem prætexu Anubidis optata voluntate expletus sum : atque his dictis abiit. At mulier tùm primò deprehensa flagitio, vestem sibi lacerat : & re tota ad maritum delata, obsecrat ne tam insigne ludibrium impunitum sinat, maritus

34 porrò Imperatori totum significat. Tyberius, postquam accuratissima inquisitione didicit omnia, sacrificos illos impostores in crucem egit : vnàque Iden, inuentricem huius sceleris, cuius præcipua opera fuit in corrumpenda mulieris pudicitia :
diru-

dirutóque templo, statuatn Isidis iussit mergi in Tyberim. Mū-
 dum autem mitiore poena exilij castigasse contentus est, crimē
 eius in cupidinis impotentiam referens. Eusebius non minū 35
 notabile refert Saturni adulterium. Sacerdos Saturni, Tyran-
 nus nomine, quasi ex responso numinis, adorantibus in tem-
 plo nobilibus quibusque & primarijs viris, quorum sibi matro-
 næ ad libidinem placuissent, dicebat, Saturnum præcepisse, vt
 vxor sua pernoctaret in templo, Tūm is qui audierat, gaudens
 quòd vxor sua dignatione numinis vocaretur, exornatam com-
 tius, insuper & donarijs onustam, ne vacua scilicet repudiare-
 tur, coniugem mittebat ad templum. In conspectu omnium
 conclusa intrinsecus matrona. Tyrannus clausis ianuis, & tra-
 ditis clauibus, discedebat. Deinde factò silentio per occultos
 meatus & subterraneos aditus, intra ipsū Saturni Simula-
 chrum patulis irrepebat cauernis. Erat autem simulachrum il-
 lud à tergo exesum, & parieti diligenter annexum. Ardenti-
 busque intra ædem luminibus, intentæ supplicantiq̃ mulie-
 ri vocem subitò per simulachrum æris concaui proferebat, ita
 vt pauore & gaudio infelix mulier trepidaret, quòd dignam se
 tanti Numinis putaret alloquio. Posteaquàm verò quæ libi- 36
 tum fuerat, vel ad consternationem maiorem, vel ad libidinis
 incitamentum differuisset Numen impurum, arte quadam lin-
 teolis obductis, repentè lumina extinguebātur vniuersa. Tūm
 descendens, obstupefactæ & consternatæ mulierculæ, adulterij
 fucum prophanis commentationibus inferebat. Hæc cum
 per omnes miserorum matronas multò iam tempore gererentur,
 accidit quandam pudicæ mentis foeminam horruisse faci-
 nus, & attentius designantem cognouisse vocem Tyranni, ac
 domum regressam viro de fraude sceleris indicasse. Ille de in-
 iuria coniugis, imò potiùs sua, ardentius inflammatus, inscri-
 ptum Tyrannum ad tormenta deducit. Quo conuictò atque
 confesso, cæcisq; fraudibus reuelatis, pudor omnis & dedecus

paganorum peruaferat domos, adulteris matribus, incestis patribus, liberis spurijis deprehensis. Hinc existimare possumus, ac dignoscere, quomodo matrona Romana fuerit à Marte compressa: cuiusmodi multa Valerius Max. & alij historici referunt.

37 Fuit hæc fraus semper vsitata sacrificis, vt hac de causa simulachra deorum, ipsosque deos & comedere & bibere, & coire fingerent. Non obstant denique Lamiarum confessiones. Nam phantasias esse & peruersas imaginationes, quæ de Dæmoniaco concubitu narrant, verba earum ostendunt, dum fatentur, se à spectro quodam impregnatas esse in thoro legitimo & quidem maritis ignorantibus nec animaduertentibus. Item non opus esse naturale, nec ita se affici voluptate naturali, quam si cum maritis coirent. Quapropter cum Dæmoniaco concubitus sint tantum illusiones, sequitur quoque confessiones earum ea de re esse erroneas, & nullius momenti.

CAPVT VI.

VTRVM LAMIAE, TEMPESTATES,
PLVVIAS, TONITRVA, VENTOS IN
aëre producere possiat.

Summæ.

- 1 *Multi existimant Lamias posse excitare tempestates.*
- 2 *Ethnici quantum Lamiarum potentie tribuerint.*
- 3 *Ex sacris demonstratur Deum autorem esse tempestatum.*
- 4 *Venti sunt ministri Dei.*
- 5 *Procreatio grandinis iuxta doctrinam Physicorum quomodo fiat.*
- 6 *Theophrasti Paracelsi sententia.*
- 7 *Obiectiones,*

8 *Pauli*

- 8 Pauli Grillandi verba.
- 9 Diabolus absq; Dei permissione efficere nil posse testatur Iobi Historia.
- 10 Verba D. Osiandri.
- 11 Verba Tertulliani.
- 12 Diabolus ex Dei permissione planè tyrannicè in corpus & bona hominis sauit.
- 13 Præcipua est Damonum potestas in aère.
- 14 Historia de Gallis, templum Delphicum diripere volentibus.
- 15 Verus intellectus legis 6. C. de Maleficis.
- 16 Lex 4. C. de Maleficis à Leone Imperatore sublata est.
- 17 Leges 12. tabularum ab Ethnicis conscriptæ.
- 18 Verba Spiegelij.
- 19 Dictum Senecæ.
- 20 Vera quæ sint Veneficia quibus segetes pelliceuntur.
- 21 Quomodo Diabolus instituat ministros suos quando tempestates excitare vult.
- 22 Verba Iulij Scaligeri.
- 23 Si Magi, Veneficæ, & Lamie tempestates excitare & fruges perdere possent, nullo bello opus esset.
- 24 Magi & Veneficæ possunt suis sortilegijs homines & iumenta interficere, at tempestates excitare nequeunt.
- 25 Verba D. Heerbrandi.
- 26 Verba D. Beza.
- 27 Verba Concilij Bracarensis in Portugallia.
- 28 Verba D. Bodini.
- 29 Verba D. Vlrici Molitoris.
- 30 Verba D. Biermanni.
- 31 Conclusio capituli ex Psalmo 29.

Restat

R Estat vt videamus, An Lamiaē vētos, plu-
 uias, fulmina, tonitrua, aliasq; aëris tēpestates ex-
 citare queant. Et sanè maxima pars hominum, fa-
 ctam ex grandine & procella, vini, frugum, nau-
 umq; iacturam non diuinitus immissam, sed à Lamijis excitatā
 credunt. Ideoq; eas Vulcano simul mox esse consecrandas cla-
 mitant, sudorum interea flagitiorum immemores, quasi ne vel
 aquæ leuiter vnquam turbatæ rei essent, sed ante tribunal Chri-
 sti prorsus innocentes. Imò eò cæca hominum ratio peruenit,
 vt crediderit & scripserit. Sagam tanquam diuini potentem
 posse coelum deponere, terram suspendere, manes sublimare,
 sidera extinguere, tartarum ipsum illuminare, prout de Ery-
 chtone Arcade Saga in Lucano, & de Pāphila Theffala in Apu-
 leio legimus. Verùm nos longè aliter ex sacrosancta scriptura
 edocti, scimus Iehouam ducem exercituum, causam efficien-
 tem esse grandinum, procellarum & tempestatum Psalm. 29 E-
 zech. 39. vers. 34. Jerem. 15. vers. fin. Nunquid sunt in sculptilibus
 gentium qui pluant, aut cœli possunt dare imbres, nisi tu volu-
 eris, nonne tu solus es Dominus Deus noster quem expectaui-
 mus? Tu enim fecisti omnia hæc, id est, Tu immisisti nobis tē-
 pestates, siccitatem & sterilitatem, idq; propter nostra peccata:
 tu rursus pluuias foecundas dare, & famis malum à nobis arcere
 potes: quare ad tuam opem supplicem confugimus, vt Osiander
 ibidem loquitur: Non enim sentiendum, inquit, est, tem-
 pestates vel commodas vel incommodas, esse in manu homi-
 num aut Diabolorum, sed Dominus eas dirigit, iam ad infligē-
 das pœnas meritas, iam ad testandam paternam suam beneuo-
 lentiam. Itaq; ab ipso solo tempestates commodæ sunt peten-
 dæ. In lib. 2. Moisis c. 9. legimus, à Deo Mosi mandatum esse, vt
 extensa manu super vniuersam Aegyptum, in homines & iu-
 4 menta grandinem prouocaret. Et Iob. 28. Qui fecit ventis pon-
 dus, id est, qui modum ventis præscribit, quantum ipsis sauire
 liceat:

liceat: sunt enim ministri eius & suæ voluntatis executores in hominum commodum siue damnum. Vndè & ventis Deus imperat, quemadmodum suo exemplo docuit Christus sedans & statim tranquillans turbatum ventis mare, & eos coërcens Matthæ. 18. Et eodem cap. Iob: Quando scilicet ponebat pluuijs legem, ne frequentiores, aut densiores, quàm oportet, decidant, & viam monstrabat procellis sonantibus, qua ire quid prosternere illis liceat, quid non, vt D. Osiander ibidem loquitur. Et Aggæi 2. ait Deus: Percussi vos carbunculo & robigine & grandine omne opus manuum vestrarum: nec tamen fuit ex vobis qui ad me reuerteretur dicit Dominus. Grandi- 5 nem procreari physici scribunt, quando è terra subleuantur vapores humidì, & Solis calore in aëris inedium, vbi nubes hærent, attracti ab aëris frigore in nubes coguntur condensanturque, quibus à Solis calore dissolutis, gignitur vel pluuia vel grādo tempore æstiuo. Pluuia decidit, nisi rursus ex aëris frigore coalescant guttæ: grando autem, vbi eo modo illæ concre- 6 scunt durescuntque. Theophrastus Paracelsus de Maleficis cap. 4. scribit: Diabolum tempestates naturali etiam motu facere posse. Verba eius sunt: Quemadmodum videmus in terris varias ab hominibus artes inueniri, meteoricis generationibus non absimiles, Nempè vt coelestes generationes fiunt in coelo, sic in terra quoque naturaliter meteorica quædam opera contingunt, & quidem per mineralia. Vt si salpetra cum aluminosa substantia misceatur in magna quantitate, & super terram accendatur, priusquam integrè præparata sint: tùm mixtum hoc in fumum assurgit ad mediam fermè regionem aëris nubem in illo generans quæ per se postmodum resoluitur in guttas aqueas & meram pluuiam. Simili modo non impossibile fuerit cacodæmoni, materiam mineralium in montium cauernis locisque secretioribus congregare, & ibidem arte

I Vulca-

Vulcanica intempestatum molitiones fabricari, quæ deinceps in turbines atq; procellas erumpunt naturaliter. Et artes istæ plurimum admirandæ sunt, hominibusq; non vsq; adeò notæ, sed tamen naturales: quarum operationibus è specu nonnunq̃ videre licet ventorum erumpentium rãtos im petus eo loco se conferentes, ad quem ex pacto licitati sunt, vt valdè mirum sit videntibus. Quando igitur simile quid contigerit, existimandum est, eacodæmones artibus subtilissimis humanam experientiam excellentibus vsos fuisse. Sed obijcit aliquis si Deus est causa efficiens tempestatum, & procellarum, quare Diabolo, & Veneficis & Lamijs hæc adscribuntur? Qui fit quod Constantinus, Constantius & Iulianus Imperatores poenam maleficis propterea decreuerint? l. 6. Multi magicis artibus vsi, elementa turbare, vitam infantium labefactare non dubitant, & manibus accitis audent ventilare, vt quisq; suos conficiat malis artibus inimicos, hos quoniam naturæ peregrini sunt, feralis pestis absumat. Et l. 4. nullis verò criminationibus implicanda sunt remedia, humanis quæsita corporibus, aut in agrestibus locis innocèter adhibita suffragia, ne maturis vindemijs metuerentur imbres, aut ventis grandinisque lapidatione quaterentur. Magis mihi certè placet Pauli Grillandi Iurisperiti sententia de sortilegijs quæst. 6. c. 17. vbi ait: Post hæc quæro an isti malefici & Magi possint eorum arte & dæmonum suffragio inducere pluias, grandines, fulgura, aut magna tonitrua, & etiam an possint, quando illa venerint, remouere, & facere, vt cessent, & videtur dicendum quòd non, quia ea quæ de cœlo veniunt, & ad nos descendunt, diuina dispositione proueniunt à corporibus cœlestibus vel ab aère, mediante ordine quodam naturali dictorum corporum, & illorum coniunctionum secundum quòd clarè demonstrant Astrologi. Tamen dicas, quòd isti possunt dæmonis industria inducere grandines & fulgura & è conuerso siç irruentia remouere. Et ratio est, quia dæmones

mones possunt elementa concutere, & inducere vētos, & plu-
 uias, fulgura & grandines inducere prout dicit textus in l. 6. & 4.
 C. De Malefic. Hactenus Grillandus. Ad has obiectiones respō 9
 deo. Firmam ac indubitam esse iuris diuini regulam, quam
 nullus sanæ mentis homo infringere potest. Diabolum eiusq;
 asseclas absq; voluntate Dei prorsus nihil efficere vel in actum
 deducere, permittente autem Domino facili mē celerrimē que
 omnia mala perpetrare posse. Cuius rei sufficiens testis est Iobi
 historia cap. 1. ibi: Dixit ergo Dominus ad Satan: Ecce vniuersa
 quæ habet in manu tua sunt, tantum in eum non extendas ma-
 num tuā, id est, ipsius personæ nolo vt aliqd mali inferas, fami-
 liam autem & facultates eius, permitto tibi, vt affligas corpo-
 raliter, quantum potes, & voles. D. Oslander ibidem, vbi ait: 10
 Ergo Satan ne facultatibus nostris damnum dare potest, nisi id
 Deus permiserit, & habent tentationes & afflictiones suos ter-
 minos, quos transilire Satanæ non licet. Deus autem aduersa
 suis immittit, non vt perdat sed vt eorum fidem probet. Ete- 11
 leganter asserit Tertullianus in lib. De fuga in persecutione:
 Nec, inquit, in porcorum gregem Diaboli legio habuit po-
 testatem, nisi cum à Deo impetrasset, tantum abest, vt in oues
 Dei habeat. Nactus verò à Deo potestatem in corpus & bona 12
 hominis planè tragicè omnia peragit, prout historiæ omnium
 temporum declarant, pluit igne coelitus quo oues Iob consu-
 mit: procellas impetuosiſſimas commouet, quibus conuulsam
 ab imis sedibus domum diffringit ac diruit, & liberos oppri-
 mit. Præcipua est enim Dæmonum in aëre potentia in quo 13
 circumuolitant & versantur. Hoc eis dominium tribuit
 Paulus, cum Diabolum *τὸν ἀρχόντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος* vocat.
 Cum Brenno Duce Galli Asiam peruagati ad templum 14
 Delphicum diripiendum accederent, & incolarum alij ho-
 stium metu diffugerent, deserta statione, alij propugna-
 turi

turi sedes suas & prohibitori direptionem templi quærent, quid facto opus esset in tanta trepidatione tamque subita hostium irruptione: respondit Oraculum, se defensurum templum suum. Itaque dum accedunt Galli mox terra continuis quassata motibus ea parte maximè, qua Gallorum exercitus consistebat, contremiscit adeò, vt & dehisceret alibi ac subsideret in profundas voragine plurimos absorbens, alibi in editos assurgeret tumulos, tonitrua percrepant frequentissima, fulgetra coruscant continua, maxima multitudo de cælo tacta aut flammis vstulata perit. Noctu sæuissima hyems ingruit, nix densa castra operit, lapides ex disiectis ædificijs, turbini-
 bus violentis in sublime euecti, rursusque præcipitati deorsum improuidos conterunt, ingentia fragmina à Parnasso abscissa deuolutaque rapidissimo cursu non singulos binosue, sed plures, prout multi in vicinia simul excubabant, obruunt. Peucerus
 35 de Diuination. folio. 33. Quod ad allegatam l. 6. attinet sciendum est. Legem illam loqui ex vulgari hominum sententia, & Magorum opinione, qui à Satana ita sunt persuasi, quòd artibus suis turbare elementa possint. Sic enim verba legis sonant. Multi magicis artibus vsi elementa turbare non dubitant, id est, certò sibi persuadent se hoc efficere posse. At instas primò. Si elementa turbare non possunt, quare eos igitur lex capitaliter punit? Respondeo. Lex capitaliter eos punit, propterea quòd se totas Diabolo mancipârunt, ita in Satana spiritu immerfi, vt nihil cum suo hero Satana quàm mortali-
 um perniciem cogitent & machinentur: prout sonant verba textus. Et manibus accitis audent ventilare, vt quisque suos conficiat malis artibus inimicos. At instas denuò. Imò lex quarta, eodem titulo. C. De Maleficis expressè dicit eos posse tempestates remouere & id efficere ne segetibus officiant. Si itaque destruere maleficium possunt, ergò & inducere. Prout
 &

& Bartolus & Grillandus quoque statuerunt. Respondeo. 16
 Hæc lex quarta à Leone Imperatore Nouell. 65. non tantum
 emendata sed prorsus antiquata est, nominans ibi hoc totum
 maleficorum ministerium imposturam & fallaciam. Admi-
 ratione itaque dignum Bartolum, Grillandum & Bodinum
 Iurisconsultos aliàs magnæ autoritatis hæc non obseruasse.
 Sed obijcis tertio. Ergò frustra quoque leges duodecim tabul.
 pœnam statuerunt contra eos qui fruges excantarunt, si illi
 hoc præstare non possunt? Respondeo. Si legislatores 17
 duodecim tabul. cognitionem religionis Christianæ habuis-
 sent hanc certè legem non tulissent, quam ex libris veterum
 poetarum conscripserunt. Hinc Iacobus Spiegelius ibidem. 18
 Incredibile dictu est, inquiens, quàm varijs superstitionibus
 hoc etiam tempore rustici secundum eorum incredulitatem
 vexentur à Satana, vt putent aliàs lac ademptum, aliàs fœ-
 tum, aliàs segetes, & vniuersam agriculturæ rationem, non
 ad benedictionem Dei, in vera fide, sed ad meras præstigias
 referunt. Rectè Seneca. Rudis hæc credebat antiquitas, 19
 & attrahi nubes cantibus & repelli, quorum nihil posse fieri,
 iam est palàm, vt huius rei causâ nullius philosophi schola sit
 adeunda. Vera autem carmina & Veneficia quibus segetes 20
 pelliceuntur, atque in agrum transferuntur docet Caius Fur-
 nius: qui è seruitute liberatus, cum in paruo admodum a-
 gello largiores multò fructus perciperet, quam ex amplissi-
 mis vicinitas, in inuidia erat magna ceu fruges alienas pelliceret
 maleficijs. Quamobrem à Sp. Albino accusatus, cum
 in suffragium tribus oporteret ire, instrumentum rusticum
 omne in forum attulit, & adduxit filiam validam & benè ve-
 stitam, ferramenta egregiè facta, graues ligones, vomeres
 ponderosos, boues saturos postea dixit: Maleficia mea Qui-
 rites hæc sunt: nec possum vobis ostendere, aut in forum

adducere lucubrationes, vigiliásque & sudores. Hic omnium sententijs teste Liuius tandem absolutus fuit. At instas quartò. Tu tamen ipsemet superiùs cap. 7. de Venefic. scripsisti. Veneficas posse segetes suis Veneficijs perdere. Et iam contrarium asseris. Nec Magos, Veneficas, multò minus Lamias posse tempestates excitare. Respondeo : Verum est, scripsi Veneficas posse tempestates & grandines segetibus ac vineis perniciosas excitare, sed addidi : Diabolo reuerà expediente ea quæ moliuntur. Nam quando Dæmoni grandines ciendi potestatem facit Deus, tùm Maleficas instruit, vt quandoq; silices post tergum in occidentem versus proijciant, aliquando vt arenam aquæ torrentis in aërem conijciant, plerunque scopas in aquam intingant, cælúmque versus spargant, vel fossula facta & lotio infuso, vel aqua digitum moueant : subindè in olla porcorum pilos bulliant, nonnunquam trabes vel ligna in ripa transuersè collocent, & alia id genus deliramenta efficiant : atque vt arctiùs eas Satan illaqueet, diem & horam sibi dictis rationibus notas præfigit. Cùm verò hæc successum vident, magis confirmantur, quasi euentus hic subsequatur ipsarum operationem. Hoc modo à Diabolo illuduntur Maleficæ quasi ipsarum existat opus, quòd Deo assentiente ipsum effecit dæmonium. Eleganter Iulius Scaliger lib. 16. de Subtil. exer. 349. **Autor fatcini** est malus Dæmon, non vt hominem faciat potentiorè, sed vt ipsum deciperet credulitate, atque socium haberet tùm impietatis, tùm æterni exitij. Ipse igitur agit Dæmon : stultus ille ac vecors, putat suis se vocibus agere. Nec enim statuendum vesanarum muliercularum actioni obedire elementa, & ad harum nutum, institutam à Deo naturalium rerum seriem impediri vel euerti, quod haud dubiè contingeret, si harum arbitrio

tem-

tempestates, pluuiæ, grandines & fulmina inferuissent, vt quancun-
 que & quomodo hæ iubeant eam sequantur: Et sic diuina
 potentia ab humana voluntate superaretur, tanquam in ser-
 uitutem redacta, vt pulchrè docet Hippocrates. Sanè si Magi, 23
 Veneficæ vel Lamiæ hoc quod fatentur præstare possent, vix in
 generis humani sustentationem frumenta superessent, imò ni-
 hil in rerum natura incorruptum permaneret: non opus
 quoque esset tanto apparatu bellico, tot militum caterua, tot
 equitum catafractorum turba, vnica vetula hic omnipoten-
 tiam suam ostendet, quæ etiam contra perpetuum Christiani
 nominis hostem Turcam esset ableganda, vt à subsidij onere
 Germania semel liberetur. At obijcis vltimò. Diabolus 24
 docet eas istam artem, quid ergò impedit, quò mi-
 nus ea, quæ percepèrunt, quorumque artem nouerunt
 in actum deducere & ijs vti queant. Respondeo. Non
 nego Diabolum Magos & Veneficas instruere in arte
 Magica & fortilegijs, quibus sæpè homines & iumenta in-
 terficiunt, aut aliàs damna inferunt: Sed hoc non con-
 cedo eas tempestates & tonitrua excitare posse, interueniunt
 quidem sed horum nihil efficere possunt. Alia est enim pro-
 prietas dæmonis Dei spiritus ministratorij, alia terrestris ho-
 minis. Ille quidem vt spiritus in hominem se insinuare, eum-
 que agitare potest, vndè dæmoniacus, vel à dæmone ob-
 sessus dicitur homo: nequit tamen in dæmonem spiritum
 se vicissim ingerere homo terrestris, vt indè similiter no-
 men mutuetur, opereturque, vt VVierus de Lamijs libro
 tertio, capite decimo sexto scripsit. Sed audiamus Theolo-
 gorum & aliorum de hac quæstione iudicia & testimonia.
 D. Heerbrandus in disputatione sua de Magia Thesi quadra- 25
 gesima sexta, cum aliquot sequentibus sic scribit. Cùm Dia-
 bolus potestas aëris dicatur, & sit, adeoque princeps huius
 mundi

mundi Deo permittente, turbare aërem atque inficere potest, tempestates ciere. Cumque iam instare tempus videt deuinctos sibi & coniuratos suos admonet Magos vel Sagas, vt illi carmina sua expediant, hæ verò herbulas quasdam certas coquant, ollulamque euertant. Cumque sequatur effectus, grandis & aliæ tempestates illi suis incantationibus, murmure & herbularum coctione, tempestates se excitasse credunt, & sibi persuadent. Quæ cum causas in rerum natura & verbo DEI nullas habeant, superstitionis, vana, impia adeoque sacrilega esse sciendum est. D. Theodorus Beza in explicat. cap. I. in Iobum vers. 16. Caterum ostendit etiam hic locus impuros illos Spiritus non temerè ab Apostolo vocari aëris principes, sicuti suum illum Iouem horum Dæmonum principem Græci & Latini multis propterea epithetis cognominârunt, *νεφεληγερέτης*, *ἐπιδιότης*, fulguratorem tonantem vocantes: qui tamen vel minimum quiddam in cælo vel in terra mouere, nisi Deo concedente, non possint: sed Dominum quidem illorum opera quoties ipsi libuit in huiusmodi excitandis tempestatibus vti, ipsos verò donec in abyssum mittantur, in aëre & alijs mundi partibus versantes, & nulla re magis quam omni rerum confusione, & hominum præsertim exitio gaudentes, adde etiam omnium naturalium causarum, ad excitandas omnes eius generis impressiones requisitarum summè peritos, quam facillimè & quam libentissimè Deo concedenti vel etiam imperanti, suam in his rebus operam præstare constat, sagarum etiam & Magorum omnis generis adhibito interuentu. Et hanc quæstionem dudum quoque decidit Concilium Bracarense in Lusitania, circa Annum Christi DCXX. vbi eiusmodi fecit decretum. Si quis credit, quod aliquas immundas creaturas Diabolus fecerit, & tonitrua & fulgura & tempestates & siccitates Diabolus sua autoritate facit sicut Priscillia. dixit, Anathema sit.

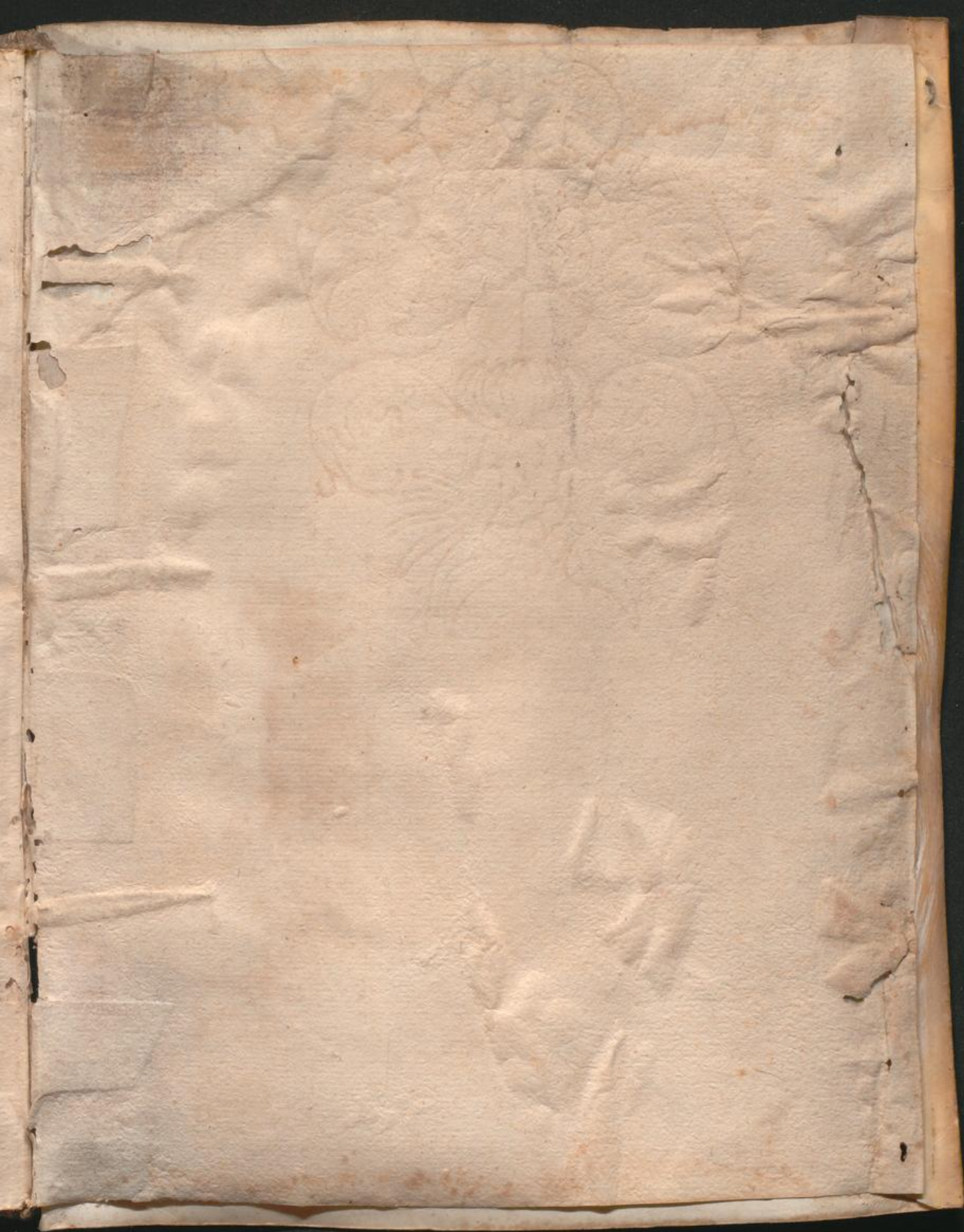
Ioan-

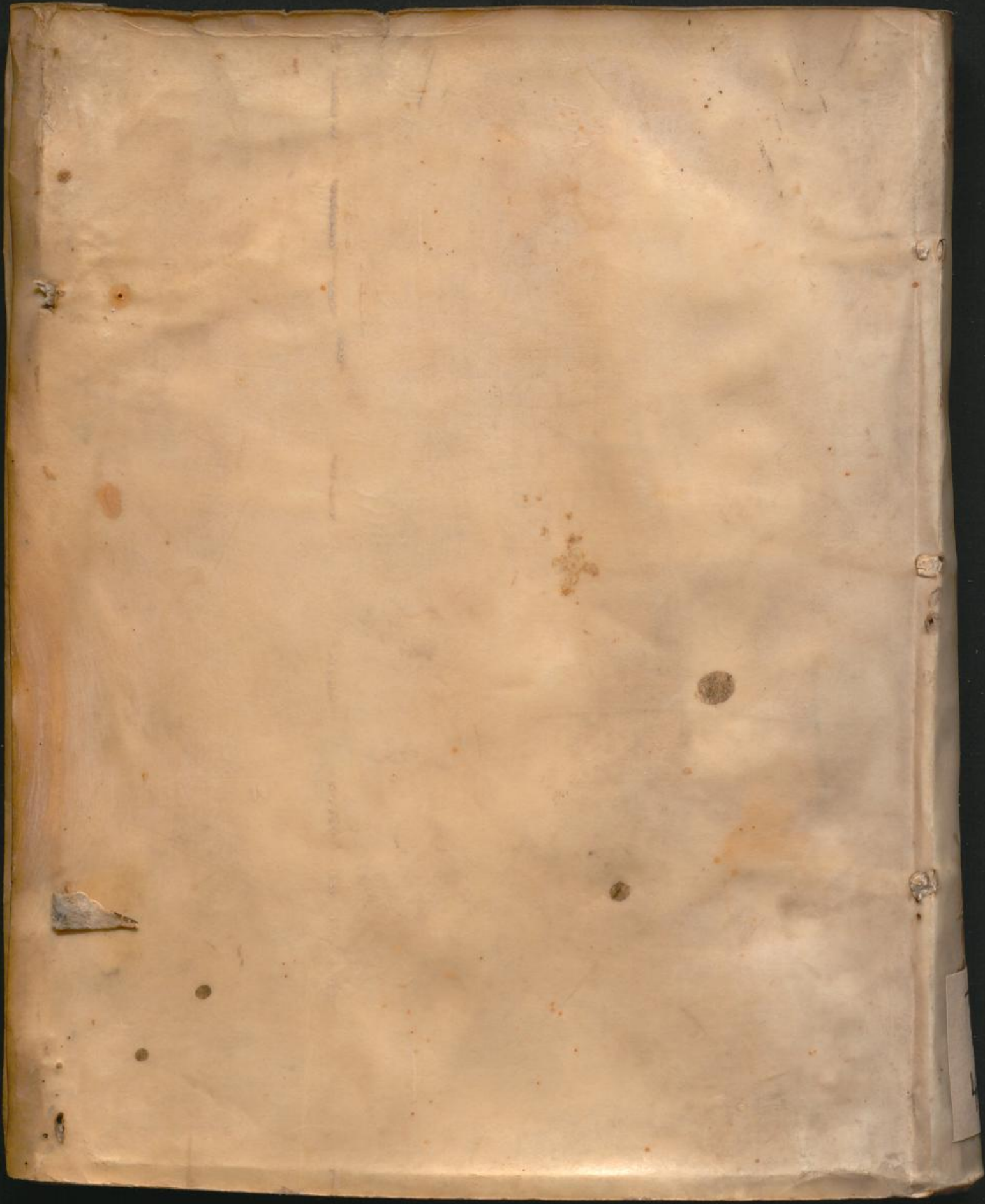
Ioannes Bodinus lib. 2. de Dæmon. c. 8. scribit: Quanquam Sa- 28
 gæ ac potius Satanas ipsis postulantibus, & Deo permittente
 fruges interdum perdit, sed neque omnes, neque omnium. VI. 29
 ricus Molitor de Lamijs c. 7. Sig. quomodo igitur Maleficæ mu-
 lieres credunt & asserunt, se procreare tēpestates. VI. Ipsæ dun-
 taxat, p̄ earundem stultitia, se talia facere credunt: & tamen sua
 credulitate decipiuntur. Sig. Vt quo? VI. Nam cum Diabolus
 ex motu elementorum cognoscit mutationem aëris, & tempe-
 states fieri debere: quas tamen ipse Diabolus, facilius & citius,
 quàm homo præscire poterit: vel dum diuina permissione ali-
 qua plaga, & peccatorum correctio super terram iusto Dei iu-
 dicio cadere debet: cuius correctionis ipse executor est, tunc
 harum muliercularum mentes agit, varijsque imbuit imagi-
 nibus & suggestione multiplici quasi ob inuidiam in proximū,
 vel ab indictam aduersus inimicum, sint aërem turbaturæ, tē-
 pestates excitaturæ, & prouocaturæ grandines. D. Bierman- 30
 nus in disputat. De Magicis actionib. Thesi. 49. Tempestates,
 grandines, fulgura, tonitrua certum est virtute cœli & elemen-
 torum excitari. Est tamen quod Dæmones nonnunquam (Dei
 permisso) materiæ motum promoueant, ac dirigant, disgrega-
 tas exhalationes cogant & ita componant, vt sæuissima ingra-
 uescat tempestas: quam ipsam etiam detorquent in exitium
 hominum & iumentorum, deturbationem ædificiorum, cala-
 mitatem agrorum. Est etiam quod nulla suppetente vaporum
 copia, aëris con fractu fragorem, compulsiuque nimbos concii-
 tent. An enim nobilissimum aërem turbare & per vim agitare
 integrum non esset his, quibus grauissima corpora in altum
 subducere, & per aërem impetu auferre non est operosum?
 Hinc non videtur præter omnem fidem esse, quod de Lappis &
 Finnis memoratur, qui ventos secundos pretio vendant nau-
 tis. Quorum in obsequio cum sint Dæmones (maxima enim
 est in septentrionalibus barbaries & idolomania) si res ad super-
 stitio-

stitutionem confirmandam faciat, ipsi aërem haud difficulter à puppi impulerint. Atque adeò, cum prævident & signis prænotant Dæmones, quid possit natura, aut suis ipsorum viribus in aëre geri: interpellant Magos, vt hæc illaue parent. Vbi succedit euentus, de suo artificio hi gloriantur. Cæterum vt semel hunc librum & hoc caput finiam, si Christianus tonitrua, grandines, fulmina & tempestates perceperit, hæc non dicet à Diabolo fieri, sed à Deo proficisci, vt cecinit Dauid Psalm. 29.

*Erumpens cælo Domini vox clara tonantis
 Personat æthereas humentia culmina nubes:
 Vires ostentat Domini vox clara tonantis,
 Spirat magnificum Domini vox clara tonantis,
 Perfringit cedros Domini vox clara tonantis,
 E Libano effringit Domini vox clara tonantis,
 Flammas diffundit Domini vox clara tonantis,
 Et deserta quatit Domini vox clara tonantis.
 Omnia dum passim Domini de voce fatiscunt,
 Laudibus è templo findunt pia pectora cælos.*

IOAN
GODELMAN
nus ac Vene
fu 1212 1212

Th
4747